

ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง

นุชนาถ โรจนธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิงหาคม 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นุชนาถ โรจนธรรม ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พรนภา หอมสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

ฉันทนา จันทร์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทร์ทอง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อภาพร เผ่าวัฒนา ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภาพร เผ่าวัฒนา)

พรนภา หอมสินธุ์ กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

ฉันทนา จันทร์ทอง กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทร์ทอง)

ดวงใจ วัฒนสินธุ์ กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ วัฒนสินธุ์)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

นุจรี ไชยมงคล คณบดีคณะพยาบาลศาสตร
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่ ๒๕ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอันดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา จันทวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบแก้ไข ในส่วนที่บกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการทำวิจัย ตลอดจนสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ในระหว่างการศึกษา ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมศึกษาและวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและอาชีวศึกษาที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บ รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองบัว และเพื่อนร่วม หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา และขอบคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวถึง ในที่นี้

ท้ายนี้ขอขอบคุณทุกกำลังใจจากบุคคลอันเป็นที่รักยิ่งที่กรุณาช่วยเหลือให้ความรัก และเป็นแรงบันดาลใจแก่ผู้วิจัย คุณค่า และประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น กตัญญูคุณเวทิตาแต่ บุพการี บุรพจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ทำให้ข้าพเจ้า เป็นผู้มีความรู้และประสบความสำเร็จในการศึกษาในวันนี้

นุชนาถ โรจนธรรม

53920029: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: ทุนชีวิต/ การมีเพศสัมพันธ์/ วัยรุ่นหญิง

นุชนาถ โรจนธรรม: ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์

ในวัยรุ่นหญิง (THE RELATIONSHIP BETWEEN LIFE ASSETS AND SEXUAL INTERCOURSE AMONG FEMALE ADOLESCENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พรนภา หอมสินธุ์, ปร.ด., จันทนา จันทวงศ์, ส.ค. 84 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

สภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัญหาสังคมไทยนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีเพศสัมพันธ์ ทุนชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งหมด 443 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติ Binary logistic regression

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.2 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว สำหรับทุนชีวิต ซึ่งประกอบด้วยพลัง 5 ด้าน ได้แก่ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อน และกิจกรรม และพลังชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีทุนชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.36) เมื่อพิจารณาทุนชีวิตตามพลังในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทุนชีวิต ด้านพลังครอบครัว และพลังตัวตนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 76.07 และร้อยละ 75.53 ตามลำดับ) พลังสร้างปัญญา และพลังเพื่อนและกิจกรรมในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.20 และร้อยละ 60.89 ตามลำดับ) และพลังชุมชนอยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ 53.94) และพบว่า ทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ พลังครอบครัว (AOR = 2.21, 95% CI = 1.248-3.91) พลังสร้างปัญญา (AOR = 1.69, 95% CI = 1.044-2.760) พลังเพื่อนและกิจกรรม (AOR = 1.65, 95% CI = 1.009-2.701) และพลังชุมชน (AOR = 1.75, 95% CI = 1.031-2.958)

ผลการวิจัยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทุนชีวิตและการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยรุ่นหญิง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อพยาบาล บุคลากรสุขภาพ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทาง ป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิงไทยต่อไป

53920029: MAJOR: COMMUNITY NURSE PRACTITIONER; M.N.S.

(COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: LIFE ASSETS/ SEXUAL INTERCOURSE/ FEMALE ADOLESCENTS

NUCHNAT ROJANATUM; (THE RELATIONSHIP BETWEEN LIFE ASSETS AND SEXUAL INTERCOURSE AMONG FEMALE ADOLESCENTS). ADVISORY

COMMITTEE: PORNNAPA HOMSIN, Ph.D., CHANTANA CHANTAWONG, Ph.D. 84 P.

2017.

The Thai society changing effects the values and sexual behaviors of adolescents. The prevalence of sexual intercourse among adolescents has been increasing and getting more seriously. The purposes of this correlational research were to study sexual intercourse, life assets, and related life assets for sexual intercourse among female adolescents. A cluster random was used to draw 443 representative sample who were female upper secondary school students and vocational students in Chanthaburi province. Data were analyzed using descriptive statistics and Binary logistic regression.

Findings of the study showed that 28.2% of sample had already sexual intercourse. Life assets include 5 powers; power of self, power of family, power of wisdom, power of peer and activity, and power of community. The overall life assets' participants were at fair level (67.36%). Among those 5 powers of participants, power of family and power of self were at good levels (76.07% and 75.53% respectively); power of wisdom and power of peer and activity was at fair level (63.20% and 60.89% respectively); power of community was not passing criteria. The significant life assets related to sexual intercourse among female significantly were power of family (AOR = 2.21, 95% CI = 1.248-3.91), power of wisdom (AOR = 1.69, 95% CI = 1.044-2.760), power of peer and activity (AOR = 1.65, 95% CI = 1.009-2.701), and power of community (AOR = 1.75, 95% CI = 1.031-2.958)

Result of study contributes to knowledge and understanding life assets and sexual intercourse among female adolescents. It will be beneficial to nurse, health personnel, and those who are involved to prevent and reduce sexual intercourse among Thai female adolescents.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ขอบเขตในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
วัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น	10
การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น.....	16
แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง.....	19
ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิต และการมีเพศสัมพันธ์	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	35
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	35
ส่วนที่ 2 ทุนชีวิต.....	37
ส่วนที่ 3 การมีเพศสัมพันธ์	42
ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง	44
5 สรุปและอภิปรายผล	46
การอภิปรายผลการศึกษา.....	47
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	53
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	62
ภาคผนวก ก.....	63
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	79
ประวัติย่อของผู้วิจัย	84

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และความคิดสติปัญญาของวัยรุ่นของวัยรุ่น	14
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอที่มีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ	
3	การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา	30
4	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	36
5	ร้อยละรายชื่อ ทนชีวิตของวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี	38
6	ตัวชี้วัดที่มีเปอร์เซ็นต์การตอบรายชื่อน้อยที่สุด 5 อันดับแรก.....	41
7	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทนชีวิต.....	42
8	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมกรรมกรมีเพศสัมพันธ์	43
9	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทนชีวิตและการมีเพศสัมพันธ์.....	45

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 Bronfenbrenner's Ecological Model	20
3 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันส่งผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยจากผลการสำรวจของ สำนักวิชาคเวปวิทยาลัย ครอบคลุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2554) ซึ่งเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2554 พบว่า ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป มีการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของผู้หญิงก่อนวัยอันควร หรือก่อนแต่งงานเพิ่มมากขึ้น จากร้อยละ 19.0 เป็นร้อยละ 27.9 ยอมรับการอยู่ด้วยกัน โดยไม่แต่งงาน จากร้อยละ 26.8 เป็นร้อยละ 34.6 มีแฟนมากกว่าหนึ่งคน และคบหากันระยะสั้น ๆ โดยที่ไม่ได้รู้จักกันดีพอ มีการแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย จากร้อยละ 6.5 เป็นร้อยละ 8.8 นอกจากนี้ยังพบว่า อายุเฉลี่ยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นไทยลดน้อยลงจากเดิมอายุ 15-16 ปี ในปี พ.ศ. 2545-2552 เป็นอายุ 12-15 ปี ในปี พ.ศ. 2554 และอายุ 13 ปี ในปี พ.ศ. 2556 อายุน้อยสุดในการมีเพศสัมพันธ์คือ อายุ 10 ปี (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2557; ณรงค์ สหเมธาพัฒน์, 2556) โดยแม่วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุตั้งแต่ 13 ปีลงมา พบมากที่สุด คือ ภาคกลาง (ศิริพร จิรวัดน์กุล, กฤตยา แสวงเจริญ, ดารุณี จงอุดมการณ์, นิลุบล รุจิรประเสริฐ, 2554) วัยรุ่นที่อยู่ในระบบโรงเรียน พบว่า ร้อยละ 22.6 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว โดยพบในวัยรุ่นชาย ร้อยละ 30.5 และในวัยรุ่นหญิง ร้อยละ 12.8 ช่วงอายุที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมากที่สุด คือ อายุ 15-17 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่า วัยรุ่นมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งเพศหญิงและเพศชาย โดยในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กลุ่มนักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.6 ในปี พ.ศ. 2547 เป็นร้อยละ 5.3 ในปี พ.ศ. 2555 ในขณะที่กลุ่มนักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.1 เป็นร้อยละ 5.1 (บุญฤทธิ์ สุจริตต์, 2557) จะเห็นได้ว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นยังคงเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญ และนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น

จังหวัดจันทบุรีซึ่งมีสภาพสภาพบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป จากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมืองก็ประสบปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเช่นเดียวกัน จากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของจังหวัดจันทบุรี โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี (2558) พบว่า นักเรียนมีแนวโน้มของการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นทุกปี โดยสถิติการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายและหญิงในปี พ.ศ. 2556 พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2558 พบว่า นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์

คิดเป็นร้อยละ 28.6, 30.2 และ 29.5 ตามลำดับ และนักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 28.7, 29.5 และ 30.1 ตามลำดับ และพบว่า อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ คือ 14 ปี ยังพบว่า วัยรุ่นหญิงที่มีอายุน้อยที่สุดในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 9 ปี และเพศชายอายุน้อยที่สุด คือ 12 ปี

ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นนั้นพบว่า ร้อยละ 50.3 มีเพศสัมพันธ์ที่บ้านตนเอง หรือบ้านแฟน (ประไพศรี แสงชลินทร์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์, 2554;

วีระชัย สิทธิปิยะสกุล, พิษานัน หนูวงษ์, รัชณี ลักขิตานนท์ และเบญญา ยมสาร, 2556)

โดยส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับคนรัก และมีวัยรุ่นถึงร้อยละ 10.9 ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนแปลกหน้า โดยวัยรุ่นสามารถมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าที่เจอตามสถานที่ต่าง ๆ ได้ โดยใช้ระยะเวลาเร็วที่สุดในการสานสัมพันธ์ไม่ถึง 1 วัน ถึงร้อยละ 50 (เต็ม บุญรอด, 2550)

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเพศหญิงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม (สุนันต์ทา วงษ์ขารี, 2554; นवलพรรณ อิศโร, ชนัญชิตาคุษฎี ทูลศิริ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, 2558) โดยการมีเพศสัมพันธ์ทำให้วัยรุ่นหญิงไทยมีการตั้งครรภ์ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 90-100 คน ต่อประชากร 1,000 คน และมากกว่า ร้อยละ 80 พบว่า เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ (สำนักกระบวนวิทยากรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2554) และพบว่า วัยรุ่นหญิงอายุต่ำกว่า 15 ปี มีอัตราเฉลี่ยตั้งครรภ์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มสูงขึ้น จากเดิมร้อยละ 0.35 ในปี พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 0.46 ในปี พ.ศ. 2555 (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2555) สำนักกระบวนวิทยากรมควบคุมโรค รายงานว่า ผู้มาคลอดบุตรเป็นวัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ที่โรงพยาบาลของรัฐบาลในปี พ.ศ. 2552-2554 มีโอกาสทำให้เกิดปัญหาสุขภาพที่รุนแรง โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงที่อายุต่ำกว่า 15 ปี เนื่องจากการเจริญเติบโตด้านร่างกายยังไม่เต็มที่ ทำให้เกิดอันตรายได้ทั้งในระยะตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด นอกจากนี้มารดาวัยรุ่นยังมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม (บัณฑูร ลวรัตนกร, 2555) ในวัยรุ่นบางรายที่มีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีการทำแท้ง ร้อยละ 46.5 และเป็นการทำแท้งซ้ำถึง ร้อยละ 12.6 (สำนักกระบวนวิทยากรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2554) จากการศึกษาของ ฉวีวรรณ ศรีดาวเรือง (2552) พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 29 มีภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงจากการทำแท้ง คือ การเป็นหมันถาวร การติดเชื้อในกระแสเลือด ร้อยละ 21.6 มดลูกทะลุ ร้อยละ 0.4 และพบมารดาเสียชีวิตถึง ร้อยละ 0.1 นอกจากนี้การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น โดยไม่มีการป้องกัน ทำให้มีโอกาสเกิดการเป็นโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จากข้อมูลการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาสถานการณ์ปัญหาเอดส์ ปี พ.ศ. 2554 ในพื้นที่เฝ้าระวัง 76 จังหวัด พบว่า กลุ่มอายุ 15-19 ปี มีความชุกของการป่วยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีแนวโน้มสูงกว่าทุกช่วงกลุ่มอายุของทุก ๆ ปีที่ผ่านมา และพบว่า กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี มีอัตราอุบัติการณ์การติดเชื้อ เอชไอวี

เพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มสูงขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นหญิงนั้นหมายถึงการสูญเสียโอกาสในด้านต่าง ๆ ในชีวิต ทำให้เสียอนาคตและบางครั้งอาจถึงขั้นเสียชีวิตตามมา

สถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลกระทบต่อตัววัยรุ่นเองและครอบครัว จากการขาดความพร้อมในการดูแลสุขภาพของตนเองในระหว่างตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด ส่งผลถึงทารกที่คลอดมีคุณภาพชีวิตลดลง นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อด้านการศึกษาที่ต้องหยุดพักการศึกษา ทำให้สูญเสียโอกาสทางสังคม เกิดผลกระทบต่อตนเองทางด้านจิตใจและอารมณ์ จากการที่วัยรุ่นยังขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทำให้คิดแก้ปัญหาเองไม่ได้ เครียด และมีอารมณ์แปรปรวน เกิดภาวะซึมเศร้า แยกตัวจากสังคม เกิดผลกระทบต่อครอบครัว สร้างความทุกข์ใจให้ครอบครัว เสื่อมเสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล และความเสื่อมของวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย วัยรุ่นสูญเสียโอกาสทางการศึกษาและเสียอนาคต คุณภาพของประชากรต่ำลง ขาดประชากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคม (อังศุมาลิน อุ๋นวิเชียร, 2553) ในวัยรุ่นที่มีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรต้องเป็นภาระความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัว ผู้ปกครองและสมาชิกคนอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องร่วมกันรับผิดชอบช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาตามมา เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ครอบครัวต้องรับภาระในการเลี้ยงดูและสูญเสียค่าใช้จ่ายด้านการเลี้ยงดู การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการรักษาพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ถึงแม้การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อให้เกิดผลกระทบมากมายดังกล่าวมาแล้ว แต่การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นยังคงสูงขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่า การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวัยรุ่นทั้ง 2 กลุ่ม คือ ทั้งเพศหญิงและเพศชายไม่ได้เจาะจงเฉพาะเพศใดเพศหนึ่ง ส่วนใหญ่ศึกษาในวัยรุ่นที่กำลังศึกษาระดับชั้นอาชีวศึกษา และศึกษาเฉพาะวัยรุ่นในกลุ่มที่กำลังศึกษาระดับการศึกษาสายสามัญหรือระดับอาชีวศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ตัวแปรหรือปัจจัยที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นปัจจัยเสี่ยง (Risk factors) อาทิเช่น การขาดทักษะการปฏิเสธ (Bazargan & West, 2006) พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น (Koniak-Griffin & Stein, 2006) ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Lee, Florez, Tariman, McCarter, & Riesche, 2015) การเที่ยวสถานบันเทิง (นวลพรรณ อิศโร และคณะ, 2558) การเข้าถึงสื่อกระตุ้นทางเพศ (วัชรภรณ์ บัชรเจริญ, ปาหนัน พิษขยัญญู และอาภาพร เผ่าวัฒนา, 2555) การใช้สารเสพติด (ตัม บุญรอด, 2550; ชุตติกาญจน์ พิลาศรี, สรญา แก้วพิบูลย์, ฌัญจวุฒิ แก้วพิบูลย์, ชาญวิทย์ มณีนิล และสมภาพร ศิริลาภ, 2552) การอ่านหนังสือปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ (นิยม จันทร์นวล, เมธีรัตน์ มั่นวงศ์, พลากร สืบสำราญ และสุบรรณ สิงโต, 2557) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยป้องกันหรือปัจจัยเชิงบวก (Protective factors) ก็เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากจะเป็นสิ่งที่ช่วยขัดขวางหรือยับยั้งการตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมเสี่ยงหรือป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้ (Keeler & Kaiser, 2010)

ทุนชีวิต (Life assets) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงสิ่งที่ดีหรือแนวทางเชิงบวกที่สังคมต้องการให้เยาวชนมีหรือเป็นเพื่อช่วยให้เยาวชนเหล่านี้ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณธรรม ซึ่งปัจจัยเสี่ยงไม่สามารถให้คำตอบนี้ได้ (Murphey, Lamonda, Carney, & Duncan, 2004) ทุนชีวิตเป็นปัจจัยป้องกันที่สำคัญ เป็นต้นทุนขั้นพื้นฐานที่มีผลต่อการพัฒนาด้านจิตใจ สังคม สติปัญญา ให้คน ๆ หนึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเข้มแข็ง เป็นปัจจัยสร้างหรือปัจจัยเชิงบวกทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมที่จะหล่อหลอมให้เด็กเจริญเติบโต และอยู่ในสังคมได้โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายในตัวเด็กเองและจากปัจจัยภายนอก ทุนชีวิตจึงเป็นแนวคิดในการเปลี่ยนมุมมองการทำงานที่เน้นการสร้างเกราะป้องกันหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่แข็งแรงให้กับเด็กและเยาวชน เป็นมุมมองการทำงานเชิงบวกเพื่อส่งเสริมปัจจัยสร้างหรือคุณลักษณะที่ดี เยาวชนที่มีทุนชีวิตสูงจะมีพฤติกรรมที่ดี ทุนชีวิตยิ่งมากเท่าไรยิ่งลดพฤติกรรมเสี่ยงได้มากขึ้น (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก)

ที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อประเมินทุนชีวิตโดยสถาบันวิจัยในสหรัฐอเมริกา พัฒนาดัชนีชี้วัดคุณลักษณะที่ดีหรือต้นทุนชีวิตของเยาวชน จำนวน 40 ข้อ และทำการสำรวจเยาวชน 3-4 แสนคน พบว่า เยาวชนหรือครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์ (> ร้อยละ 60) เกิน 20 ตัวชี้วัด ทำให้มีโอกาสในการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ น้อยลง และถ้าผ่านเกณฑ์เกิน 30 ตัวชี้วัด แสดงว่าเยาวชนไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ลดปัญหาสังคมลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Roehlkepartain & Scales, 2007) รายงานการวิจัยในปี ค.ศ. 2000 ของ Search-Institute ในสหรัฐอเมริกา พบว่าความสัมพันธ์ของตัวชี้วัดคุณลักษณะคุณภาพของวัยรุ่นที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ในเยาวชนที่เกี่ยวข้องมีอยู่ 3 ข้อ ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมจากภายนอก (External asset) ได้แก่ การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ (Constructive use of time) การได้รับการสนับสนุน (Support) ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี (Adult role model) กลุ่มเพื่อนที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Positive peer influence) สำหรับประเทศไทยได้มีการนำทุนชีวิตมาใช้และพัฒนาเครื่องมือวัดโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ด้านเด็กเยาวชน และครอบครัวร่วมกับแผนงานสุขภาพเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2553) โดยได้แบ่งทุนชีวิตของเด็กออกเป็น 2 หมวด คือ ทุนชีวิตภายใน (Internal assets) คือ พลังตัวตนและหมวดทุนชีวิตภายนอก (External assets) ซึ่งประกอบด้วยพลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน

มีการศึกษาที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของทุนชีวิตที่มาจากทั้งภายในตนเอง และภายนอกกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น อาทิเช่น Murphey et al. (2004) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของทุนชีวิตกับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ของเยาวชนในนักเรียนระดับ (Grades) 8-12 ของรัฐเวอร์มอนต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 30,916 คน พบว่า ทุนชีวิตแปรผกผันกับพฤติกรรมเสี่ยง กล่าวคือ เมื่อจำนวนทุนชีวิตลดลง การก้าวเข้าสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพศสัมพันธ์ การเสพยา การใช้ความรุนแรง (ต่อผู้) การสูบบุหรี่ การดื่มสุราแบบหนัก การฆ่าตัวตายของนักเรียนจะเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้าม จำนวนทุนชีวิตที่เพิ่มขึ้นจะทำให้พฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ดังกล่าวลดลงอย่างชัดเจน การศึกษาของ Evans et al. (2004) ศึกษาในเด็กมัธยมศึกษาที่มีเพศสัมพันธ์แล้วในมลรัฐทางใต้ของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ทุนชีวิตมีความสัมพันธ์กับเพศสัมพันธ์ที่มีความเสี่ยง ได้แก่ การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัย การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือใช้ยาเสพติดกับการมีเพศสัมพันธ์ การศึกษาที่ผ่านมาโดยภาพรวมแล้วสามารถยืนยันได้ว่า เยาวชนที่มีทุนชีวิตมาก มีโอกาสที่จะก้าวเข้าสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงน้อยหรือเลื่อนระยะเวลาเข้าสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ การสูบบุหรี่ การใช้สารเสพติด การตั้งครก เป็นต้น ออกไป สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาของ Reininger et al. (2005) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการมีคู่นอนในเยาวชนอายุ 14-18 ปีที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐเซาท์แคโรไลนา จำนวน 3,439 คน พบว่า พลังอำนาจภายในตนสามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายได้ และการสนับสนุนจากโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลางกับพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่อง การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการมีคู่นอนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้การศึกษาของ Vesely et al. (2004) ที่ศึกษาในวัยรุ่นเขตเมืองทางฝั่งตะวันตกตอนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,253 คน พบว่า วัยรุ่นที่ไม่มีพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ประมาณ 1.5 เท่าของวัยรุ่นที่มีพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดี และพบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีมีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ดีเกือบ 2 เท่า การศึกษาในประเทศไทยของ ลัษณา ฉายศรี, จรวยพร สุภาพ, ปิยะธิดา ขจรชัยกุล และปรารธนา สถิตวิภาวิ (2553) ศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้บทบาททางเพศจากชุมชน ที่ไม่เหมาะสมจะเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้บทบาททางเพศจากชุมชน ที่เหมาะสมถึง 1.88 เท่า สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพลังชุมชน

อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยไม่พบว่า มีการศึกษาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงบวกที่เป็นทุนชีวิตโดยตรงกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตและการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงที่ศึกษาอยู่ในสายสามัญศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และสายอาชีวศึกษา เพื่อให้เป็นตัวแทนของวัยรุ่นหญิงไทยที่ดีขึ้น ผลการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบันที่ชัดเจน และเท่าทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สามารถ

เสริมสร้างทุนชีวิตที่อ่อนแอ เกิดแนวทางแก้ไขปัญหาเชิงบวก เพื่อสร้างเกราะคุ้มกันให้วัยรุ่นหญิงไทยมีทุนพื้นฐานของชีวิตที่แข็งแรงอันจะนำไปสู่การป้องกันการเกิดพฤติกรรม การมีเพศสัมพันธ์ที่ยั่งยืน และพัฒนาวัยรุ่นไปสู่การเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ทุนชีวิตและการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี เป็นอย่างไร
2. ทุนชีวิตภายในบุคคล ได้แก่ พลังตัวตนและต้นทุนชีวิตภายนอก ได้แก่ พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทุนชีวิตและการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

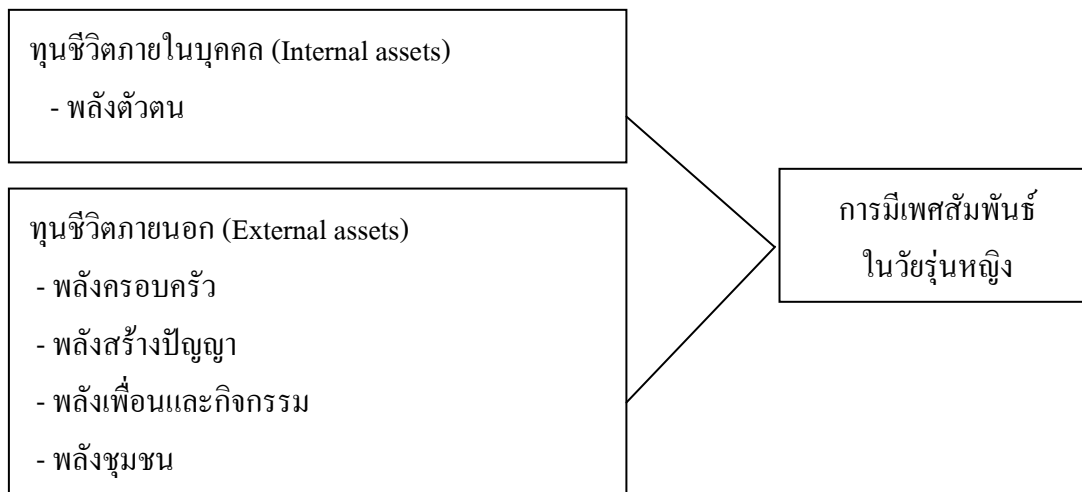
1. วัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ที่มีทุนชีวิตด้านพลังตัวตนไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีทุนชีวิตด้านพลังตัวตนผ่านเกณฑ์
2. วัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ที่มีทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวผ่านเกณฑ์
3. วัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ที่มีทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญาผ่านเกณฑ์
4. วัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ที่มีทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมผ่านเกณฑ์
5. วัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ที่มีทุนชีวิตด้านพลังชุมชนไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีทุนชีวิตด้านพลังชุมชนผ่านเกณฑ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กรอบแนวคิดของทุนชีวิตและเยาวชนไทยของ สุริยเดว ทรีปาตี (2552 ข) ที่ได้รับการพัฒนามาจากทฤษฎีนิเวศวิทยาของ Bronfenbrenner (1994) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า บุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและมีความเชื่อมโยงกันหลายระดับ ตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุด คือ ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน จนถึง โครงสร้างทางสังคมที่ใหญ่มากขึ้น พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นจึงเป็นผลมาจากตัวเด็กเองซึ่งถือเป็นปัจจัยภายในตน และปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก ซึ่งมีความเชื่อมโยงกันในระดับต่าง ๆ ทุนชีวิตเป็นปัจจัยเชิงบวกที่มีความครอบคลุมปัจจัยในระดับต่าง ๆ ทุกระดับ เช่นเดียวกันโดยปัจจัยภายในตน คือ ทุนชีวิตภายใน (Internal assets) ได้แก่ 1) พลังตัวตนที่เป็นทุนพื้นฐานที่มีมาตั้งแต่เกิด เป็นการรวมพลังคุณค่าในตนเอง พลังศรัทธา และความเชื่อมั่นในตนเอง และพลังสร้างทักษะชีวิต การแสดงความคิดเห็น ทักษะตัดสินใจ ทักษะปฏิเสธ และการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม และสิ่งแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอก คือ ทุนชีวิตภายนอก (External assets) ได้แก่ 2) พลังครอบครัว ซึ่งเป็นพลังความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น ปลอดภัย มีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัย และมีการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมเชิงบวก 3) พลังสร้างปัญญา เป็นพลังความมุ่งมั่น ในการเพิ่มพลังปัญญา สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) พลังเพื่อนและกิจกรรมเป็นพลังในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เกิดวินัยในกลุ่มเพื่อน และ 5) พลังชุมชน เป็นพลังของกลุ่มคนที่อาศัย การอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร มีมิตรไมตรี มีปิยวาจา อบอุ่น ปลอดภัย มีจิตอาสา และกิจกรรม ร่วมกันในชุมชน ทุนชีวิตภายนอกมีความสำคัญต่อการสร้างทุนภายในที่จะหล่อหลอมให้เกิด เป็นตัวตนของเด็กขึ้นมา ทำให้เกิดการเจริญเติบโตทั้งด้านจิตใจ สังคม สติปัญญา ส่งผลต่อ พฤติกรรมรวมทั้งพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงต่อไป ดังแสดงในภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นหญิงอายุ 15-19 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาระดับชั้น ปวช. จังหวัดจันทบุรี ในปีการศึกษา 2559 ช่วงระหว่างทำการศึกษาเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

ตัวแปรอิสระ คือ ต้นทุนชีวิต ประกอบไปด้วย ทุนชีวิตภายในบุคคล (Internal assets) คือ พลังตัวตน และทุนชีวิตภายนอก (External assets) คือ พลังครอบครัว พลังสร้างปัญหา พลังเพื่อนและกิจกรรม และ พลังชุมชน โดยมีตัวแปรตาม คือ การมีเพศสัมพันธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทุนชีวิต (Life assets) หมายถึงปัจจัยสร้างเสริมทั้งทักษะรู้คิด (Cognitive development) และจิตสำนึกที่ดี (Positive mindfulness) ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการเสริมสร้างให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจนโต เป็นผลมาจากการได้รับอิทธิพลจากตัวเด็กเอง และจากปัจจัยภายนอก วัดโดยใช้แบบวัดต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทยของ สุริยเดว ทรีปาตี (2552 ค) ประกอบด้วย 5 พลัง ได้แก่ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญหา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน

1.1 พลังตัวตน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นหญิงถึงพลังศรัทธา ความเชื่อมั่นในตนเอง และพลังการสร้างทักษะชีวิต ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น รักความยุติธรรม การมีจุดยืนที่ชัดเจน ความรับผิดชอบ การมีวินัยในตนเอง การวางแผนและตัดสินใจที่ดี ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

1.2 พลังครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นหญิงต่อพลังความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น ปลอดภัย การมีระเบียบวินัย การให้ความช่วยเหลือ และมีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลในครอบครัว

1.3 พลังสร้างปัญญา หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นหญิงต่อความมุ่งมั่นในการเพิ่มพลังปัญญา การได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4 พลังเพื่อนและกิจกรรม หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นหญิง ในการเป็นแบบอย่างที่ดีของเพื่อน การทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

1.5 พลังชุมชน หมายถึง การรับรู้ของวัยรุ่นหญิงต่อความเอื้ออาทร มีมิตรไมตรี มีปียวาจา อบอุ่น ปลอดภัย มีจิตอาสา กิจกรรมร่วมกัน และมีการปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในชุมชน

2. การมีเพศสัมพันธ์ หมายถึง ประสบการณ์การมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามของวัยรุ่นหญิง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีประเด็นที่ศึกษาเรียงลำดับดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น
2. การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น
 - 2.1 พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์
 - 2.2 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์
3. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological System Theory)
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับทุนชีวิต (Life Assets)
4. ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิต และการมีเพศสัมพันธ์

วัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น

ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่สามารถแบ่งชัดเจนได้อย่างแน่นอนว่าควรกำหนดเมื่ออายุเท่าใด คำว่า วัยรุ่น มีรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า “Adolescence” ในภาษาละติน หมายถึง การเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาพจากวัยเด็ก (Juvenile stage) ไปสู่วัยผู้ใหญ่ (Adulthood) ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และต้องมีการปรับเรื่องของสิ่งแวดล้อมใหม่ (วิโรจน์ อาริย์กุล, 2553) มีการใช้คำแทนคำว่าวัยรุ่นได้หลายคำ ได้แก่ เยาวชน (Youth) และเยาว์วัย (Young person) World Health Organization [WHO] (2011 อ้างถึงใน ลือชัย ศรีเงินยวง, 2552) ดังนั้นทั่วโลกจึงใช้คำว่า วัยรุ่น (Adolescent) เยาวชน (Youth) และเยาว์วัย (Young person) แทนกันได้ นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ดังนี้

United Nations Fund for Population Activities [UNFPA], (2005) ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่าเป็น บุคคลในช่วงอายุตั้งแต่ 10 ถึง 19 ปี โดยแบ่งเป็นวัยรุ่นตอนต้นอายุ 10 ถึง 14 ปี และวัยรุ่นตอนปลายอายุ 15 ถึง 19 ปี และเยาวชน (Youth) มีช่วงอายุตั้งแต่ 15 ถึง 24 ปี

Steinberg (1996) กล่าวถึงความหมายของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นเป็นช่วงทศวรรษที่สองของชีวิต จำแนกวัยรุ่นออกเป็น 3 ช่วงวัย ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้นมีช่วงอายุตั้งแต่ 11 ถึง 14 ปี วัยรุ่นตอนกลางมีอายุตั้งแต่ 15 ถึง 18 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย หรือเยาวชนมีช่วงอายุตั้งแต่ 19 ถึง 21 ปี โดยแบ่งขอบเขตการเข้าสู่วัยรุ่นว่า มีอวัยวะสืบพันธุ์ที่สมบูรณ์แต่การทำงานของอวัยวะยังไม่สมบูรณ์

Erikson (1968) ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าอยู่ในช่วงอายุ 12-17 ปี เป็นวัยที่มีความเป็นเอกลักษณ์กับความสับสนในบทบาท (Identity vs. role confusion) มีความรู้สึกว่าคุณเองมีความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายเหมือนผู้ใหญ่ เริ่มพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเองว่าตนคือใครและแสดงบทบาทของตนเอง

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทั้งร่างกายอย่างเต็มที่ เป็นช่วงเปลี่ยนของอารมณ์ จิตใจ ค่านิยม อุดมคติ และสังคม มีการเปลี่ยนแปลงที่เข้าใจค่อนข้างยาก และเลียนแบบ ทดลองบทบาทเพื่อจะเป็นผู้ใหญ่

พรนภา หอมสินธุ์ (2558) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นพัฒนาการของชีวิตที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงจากวัยเด็ก ไปสู่ผู้ใหญ่ ทำให้เกิดพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และความเป็นวัยรุ่นมิได้ขึ้นอยู่กับอายุเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับการสวมบทบาทตามความคาดหวังของสังคมนั้น ๆ ด้วย

สรุปได้ว่าวัยรุ่น คือ วัยที่มีช่วงอายุ 10-19 ปี เป็นช่วงวัยเปลี่ยนผ่านจากเด็กสู่ผู้ใหญ่ ทำให้มีความเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ค่านิยม และสังคม มีพัฒนาจากภาวะความเป็นเด็กเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เริ่มมีเอกลักษณ์ของตนเองและแสดงบทบาทของตนเอง การเข้าสู่วัยรุ่นมิได้ขึ้นอยู่กับอายุเพียงอย่างเดียวแต่ขึ้นอยู่กับการสวมบทบาทตามความคาดหวังของสังคมด้วย

พัฒนาการของวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากวัยเด็กเป็นอย่างมาก โดยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกายและการพัฒนาทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม ความคิด และค่านิยม เป็นลักษณะเฉพาะที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจน และเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของการก้าวเข้าสู่ระยะวัยรุ่น รสวันต์ อาริมิตร (2555) กล่าวว่าสมองของเด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการในตำแหน่งต่าง ๆ ไม่เท่ากัน สมองที่ทำหน้าที่ควบคุมการตอบสนองที่เกิดจากอารมณ์จะพัฒนาช้าที่สุด การที่เด็กวัยรุ่นจะบรรลุถึงขั้นการมีวุฒิภาวะนั้น จำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันที่จะสามารถดูแลตนเองได้ และมีเอกลักษณ์ด้านเพศที่ชัดเจน พัฒนาการของวัยรุ่นแบ่งเป็น 4 ด้านด้วยกัน คือ (พนม เกตุมาน, 2550; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553)

1. พัฒนาการทางร่างกาย (Physical development) ประกอบด้วยการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ การเปลี่ยนแปลงนี้นับว่าสำคัญมาก เพราะเป็นช่วง

จากลักษณะของเด็กเข้าสู่ลักษณะของผู้ใหญ่ มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศ (Sex hormones) และฮอร์โมนของการเจริญเติบโต (Growth hormone) อย่างมากและรวดเร็ว ร่างกายจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว แขนขาจะยาวขึ้นก่อนจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอื่น มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศ (Sexual changes) สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจน คือ วัยรุ่นชายจะเป็นหนุ่มมากขึ้น กล้ามเนื้อของเด็กชายเจริญเติบโตมากขึ้น นมขึ้นพาน (หัวนมโตขึ้น และมีกรดเจ็บ) เสียงแตก หนวดเคราเริ่มขึ้น และเกิดฝันเปียก (Nocturnal ejaculation) การเกิดฝันเปียกครั้งแรกเป็นสัญญาณการเข้าสู่ระยะวัยรุ่นของเพศชาย ส่วนวัยรุ่นหญิงจะเป็นสาวมากขึ้น เด็กที่มีรูปร่างผอมจะมีรูปร่างอ้วนขึ้นกว่าเดิม เรียกระยะนี้ว่า ช่วงไขมัน (Fat period) เด็กหญิงจะมีเต้านมโตขึ้น ไขมันที่เพิ่มขึ้นจะทำให้รูปร่างเริ่มมีทรวดทรง สะโพกผายออก และเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก (Menarche) การมีประจำเดือนครั้งแรก เป็นสัญญาณบอกการเข้าสู่วัยรุ่นในหญิง ทั้งสองเพศจะมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ ซึ่งจะมีขนาดโตขึ้น และเปลี่ยนเป็นแบบผู้ใหญ่ มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ มีกลิ่นตัว มีสิวจน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development) นั้น มีผลมาจากความเติบโต และเปลี่ยนแปลงทั้งจากอวัยวะภายใน และความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายจากอวัยวะภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อแบบแผนอารมณ์ของเด็กวัยแรกเริ่ม โดยจะมีอารมณ์ที่ค่อนข้างรุนแรง วัยรุ่นเด็กมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ปั่นป่วน หงุดหงิด เครียด และโกรธง่าย อาจเกิดอารมณ์ซึมเศร้า โดยไม่มีสาเหตุได้ง่าย เมื่อเจอสถานการณ์ที่เร้าอารมณ์ สมอองบริเวณ Amygdala ของวัยรุ่นจะทำงานตอบสนองมากกว่าวัยอื่น ๆ ทำให้อารมณ์ที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ค่อนข้างรุนแรง ประกอบกับขณะที่เกิดอารมณ์เหล่านั้น สมอองส่วน Prefrontal cortex (PFC) ส่งสัญญาณระงับอารมณ์ลงมาได้ไม่ดี ทำให้วัยรุ่นจัดการกับอารมณ์นั้นทำได้ยากกว่าวัยอื่น ๆ และที่หลายครั้งวัยรุ่นระงับอารมณ์ไม่ได้ ซึ่งไม่ได้แปลว่า วัยรุ่นคิดไม่เป็น โดยความสามารถทางสติปัญญาแล้ววัยรุ่นคิดเป็นและในเวลาอารมณ์ปกติ วัยรุ่นส่วนใหญ่รู้ว่าสิ่งไหนควรไม่ควร อย่างไรก็ตามจากที่ Amygdala ไวต่อการกระตุ้นมากกว่าคนวัยอื่นจึงอธิบายได้ว่า ทำไมเมื่อเจอสถานการณ์กระตุ้นอารมณ์ จึงมีแนวโน้มจะจัดการกับอารมณ์ตัวเองไม่ได้ อาจแสดงออกมาในรูปแบบมูทะลุ (พรจิรา ปริวัชรากุล, 2559) อารมณ์ที่ไม่ดีเหล่านี้อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเกรี้ยวกราด มีผลต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตวัยนี้จะมีความคิดเชิงอุดมคติสูง (Idealism) ต้องการให้เกิดความถูกต้อง ความชอบธรรมในสังคมและชอบช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการเป็นคนดี เป็นที่ชื่นชอบของคนอื่น และจะรู้สึกอึดอัดกับข้อใจกับความไม่ถูกต้องในสังคมหรือในบ้าน บางครั้งจะแสดงออกวิพากษ์วิจารณ์พ่อแม่หรือครูอาจารย์ตรง ๆ และรุนแรง การต่อต้าน ประท้วงจึงเกิดได้บ่อยในวัยนี้ โดยสามารถเรียกวัยนี้ว่าวัยแห่งพายุบูแคม (Storm and stress) ในวัยรุ่นตอนต้นการควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยดีนัก บางครั้งยังทำอะไรตามอารมณ์ตัวเองอยู่บ้างแต่จะค่อย ๆ ดีขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น

เด็กวัยรุ่นที่มีพัฒนาการในวัยที่ผ่านมาด้วยดี ปรับตัวได้ดี ก็ไม่จำเป็นต้องมีสภาพอารมณ์ที่สับสน หรือเป็นลักษณะพายุบูแคมถ้ามีก็อาจเป็นในช่วงสั้นและไม่รุนแรง อารมณ์เพศวัยนี้จะมีมาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศ หรือมีพฤติกรรมทางเพศ เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติในวัยนี้ แต่พฤติกรรมบางอย่างอาจเป็นปัญหา เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ กามวิปริต หรือการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

3. พัฒนาการทางสังคม (Social development) วัยนี้จะเริ่มห่างจากทางบ้าน ไม่ค่อยสนิทสนมคลุกคลีกับพ่อแม่พี่น้องเหมือนเดิม จะให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่า และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น มีกิจกรรมนอกบ้านมากขึ้น ระยะเวลาเริ่มต้นชีวิตกลุ่มที่แท้จริง (Gang age) เมื่อมีการรวมกลุ่มจะมีกฎ ระเบียบ ภาษาประจำกลุ่ม มีสัมพันธภาพของชายและหญิง เริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม ในบางคู่อาจพันซิดของสัมพันธภาพฉันทันเพื่อน เป็นฉันทันรักเรียกว่า Poppy love ซึ่งเด็กหญิงมักนิยมนคบเพื่อนชายที่อายุมากกว่า เพราะเด็กหญิง มีการพัฒนาการที่เร็วกว่าเด็กชาย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจประมาณ 2 ปี ในวัยนี้สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับกฎเกณฑ์ กติกาของกลุ่มของสังคมได้ดีขึ้น มีความสามารถในทักษะสังคม การสื่อสารเจรจา การแก้ปัญหา การประนีประนอม การยืดหยุ่น โอนอ่อนผ่อนตาม และการทำงานร่วมกับผู้อื่น พัฒนาการทางสังคมที่ดีจะเป็นพื้นฐานของการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และบุคลิกภาพที่ดี การเรียนรู้สังคมจะช่วยให้ตนเองหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง เลือกวิชาชีพที่เหมาะสมกับตน และมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเองในอนาคตต่อไป

4. พัฒนาการทางความคิด สติปัญญา (Intellectual development) ในระยะนี้เด็กวัยรุ่น มีการเจริญเติบโตของสมองอย่างเต็มที่ พัฒนาการทางด้านความคิดสติปัญญาเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาประสิทธิภาพทางสติปัญญาสูงสุดจนถึงอายุ 16 ปี และลดลงหลังอายุ 19-20 ปี สมองของเด็กและวัยรุ่น มีผลจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อเนื่องกันได้ตลอดชีวิต โดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้เปลี่ยนแปลงสมองและปัจจัยทางพันธุกรรม ผ่านกลไกทาง Epigenetics และสามารถถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลานได้ การพัฒนาสมองในช่วงอายุต่าง ๆ มีผลให้คนแต่ละช่วงวัยมีความสามารถทางสมองต่างกัน ไป การพัฒนาความสามารถทางสมองนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาทักษะชีวิตของเด็ก (พรจิรา ปรวิชรากุล, 2559) วัยนี้จึงสามารถคิดได้ทุก ๆ แบบ เริ่มรู้จักใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง มีปรัชญาชีวิต สามารถเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ มีความคิดกว้างไกล พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีจินตนาการมาก มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนอย่างมาก เพียงแต่ยังขาดประสบการณ์ อยากรู้ตามคุณภาพ ความคิดของเด็กขึ้นอยู่กับคุณภาพสมอง พันธุกรรม การเรียนรู้ที่ผ่านมา บทเรียนทางวิชาการต่าง ๆ ที่เด็กได้เรียนรู้ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็ก

พัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และความคิดสติปัญญาของวัยรุ่นเป็นกระบวนการที่ถูกขัดเกลาด้วยการพัฒนาความคิด อารมณ์ และ สังคม ในปัจจุบันพบว่า สมอของวัยรุ่นมีการพัฒนาในตำแหน่งต่าง ๆ ไม่เท่ากัน สมอส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมด้านอารมณ์จะพัฒนาช้ากว่าสมอส่วนที่ทำหน้าที่รับรู้รางวัลจากสิ่งเร้า ความไม่สมดุลนี้ทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการแบบปกติและพฤติกรรมเสี่ยงได้ พัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และความคิดสติปัญญาของวัยรุ่นมีลักษณะเฉพาะ จึงแบ่งเป็น 3 ช่วง เพื่อให้เข้าใจง่าย ได้แก่ วัยรุ่นตอนต้น (10-13 ปี) วัยรุ่นตอนกลาง (14-16 ปี) และวัยรุ่นตอนปลาย (17-21 ปี) (รศวันต์ อาริมิตร, 2555) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และความคิดสติปัญญาของวัยรุ่นของวัยรุ่น

พัฒนาการ	วัยรุ่นตอนต้น Early adolescence (อายุ 10-13 ปี)	วัยรุ่นตอนกลาง Middle adolescence (อายุ 14-16 ปี)	วัยรุ่นตอนปลาย Late adolescence (อายุ 17-21 ปี)
ความเป็นอิสระ (Independence)	1. ต้องการความเป็นส่วนตัว 2. สนใจผู้ปกครองน้อย	1. เป็นอิสระมากขึ้น 2. ขัดแย้งกับผู้ปกครองมาก	1. มีจุดยืนของตนเองแต่เข้าใจผู้อื่น 2. รับฟัง และเข้าใจผู้ปกครองมากขึ้น
ความคิด ศีลธรรม และอารมณ์ (Cognition Moral and Emotion)	1. ความคิดเป็นรูปธรรม มากกว่านามธรรม 2. มีจินตนาการเพื่อฝัน 3. อารมณ์แปรปรวน	1. ความคิดแบบนามธรรมมากขึ้น 2. คิดด้วยเหตุผล แต่ตัดสินใจด้วยอารมณ์ 3. รู้จักอารมณ์ตนเองมากขึ้น 4. อารมณ์รุนแรงมากขึ้น	1. คิด วิเคราะห์ตามจริง 2. ตัดสินด้วยเหตุผล 3. เข้าใจศีลธรรม 4. ควบคุมอารมณ์ได้ดี
ภาพลักษณ์ รูปร่างตนเอง (Body group involvement)	1. กังวล สนใจการเปลี่ยนแปลงของร่างกายตนเอง 2. ไม่มั่นใจในรูปร่าง	1. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของร่างกายมากขึ้น 2. อยากเป็นจุดสนใจและยอมรับของผู้อื่น	1. เข้าใจ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

พัฒนาการ	วัยรุ่นตอนต้น	วัยรุ่นตอนกลาง	วัยรุ่นตอนปลาย
	Early adolescence (อายุ 10-13 ปี)	Middle adolescence (อายุ 14-16 ปี)	Late adolescence (อายุ 17-21 ปี)
กลุ่มเพื่อน (Peer group involvement)	1. เพื่อนสนิทมักเป็น เพื่อนเพศเดียวกัน 2. สนิทกับเพื่อนมาก	1. สนิทกับเพื่อนเป็น กลุ่ม 2. ใช้เวลากับเพื่อนมาก 3. อยากรู้ อยากลอง 4. อาจมี พฤติกรรม เสี่ยง	1. เพื่อนมีความสำคัญ ลดลง 2. เริ่มมีความสัมพันธ์ ลึกซึ้งแบบคนรัก
ตัวตน (Identity development)	1. มองอนาคต เป็นแบบอุดมคติ	1. รู้สึกยิ่งใหญ่	1. มองศักยภาพ ที่แท้จริงของตนเอง
เพศ (Sexuality)	1. สนใจและมี จินตนาการเรื่องเพศ 2. เรียนรู้บทบาทแต่ ละเพศในสังคม	1. เริ่มมีแฟน 2. ค้นหาความหมาย ของความรัก ความสัมพันธ์ สำหรับตนเอง	1. ส่วนใหญ่เข้าใจ Sexual orientation ของตนเอง 2. หากมีแฟน มักมีความสัมพันธ์ ลึกซึ้ง

ที่มา: รสวันต์ อารีมิตร (2555)

ในการศึกษานี้ ศึกษาในกลุ่มนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และอาชีวศึกษาที่มีอายุอยู่ในช่วง 15-19 ปี เป็นกลุ่มวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีการเจริญเติบโต และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของร่างกายเริ่มลดลง มีความสมบูรณ์ของร่างกายเกือบเท่ากับผู้ใหญ่ สนใจรูปลักษณ์ของตนเอง (Body image concern) สนใจการดูแลตนเอง และรูปร่างหน้าตา ให้สวยงามเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้พบเห็น มีจุดยืนของตนเอง แต่เข้าใจผู้อื่น วัยรุ่นตอนปลาย มีความพร้อมต่อการเจริญพันธุ์ และหากมีแฟนจะมีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง และมีกิจกรรมเกี่ยวกับเพศ เพิ่มขึ้น โดยที่เพื่อนมีความสำคัญลดลง แต่จะเริ่มมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งแบบคนรัก ดังนั้นวัยรุ่นหญิง ตอนปลายจึงมีความเสี่ยงอย่างยิ่งตามพัฒนาการที่เกิดขึ้นที่จะก้าวเข้าสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์

การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น

พฤติกรรมกรรมการมีเพศสัมพันธ์

การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในรอบ 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.0 เป็นร้อยละ 35 ในปี พ.ศ. 2554 ขณะเดียวกันก็ยอมรับการอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.8 เป็นร้อยละ 34.6 เช่นกัน และพบว่า เด็กมัธยมและอุดมศึกษา ร้อยละ 30 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว (สำนักกระบวนวิทยากรมควบคุมโรค, 2554)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ในประเทศไทยอายุเฉลี่ยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดน้อยลง เป็นอายุ 12-15 ปี ในปี พ.ศ. 2554 และอายุ 13 ปี ในปี พ.ศ. 2556 อายุน้อยสุด คือ อายุ 10 ปี (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2557; ณรงค์ สหเมธาพัฒน์, 2556) ในภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคกลาง วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในช่วงอายุระหว่าง 15-17 ปี ส่วนในภาคใต้ วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในช่วงอายุ ตั้งแต่ 15-18 ปี อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของแม่วัยรุ่นที่น้อยที่สุดคือ 11 ปี พบที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนแม่วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุตั้งแต่ 13 ปีลงมา พบมากที่สุด คือ ภาคกลาง รองลงมา คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศิริพร จิรวัดณ์กุล, กฤตยา แสงวงเจริญ, ดารุณี จงอุดมการณ์ และนิลบล รุจิรประเสริฐ, 2554) นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 81.49 ของวัยรุ่นหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 12 ปี ส่วนวัยรุ่นชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 13 ปี (กิตติยา ธนกาลมารวย, 2553) บุคคลที่วัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรก คือ คนรัก หรือแฟน โดยในเพศหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรักหรือแฟนร้อยละ 78.2 รองลงมา คือ คนแปลกหน้าที่เจอในสถานที่ต่าง ๆ ร้อยละ 10.9 โดยใช้ระยะเวลาการมีเพศสัมพันธ์ คือ ระยะตั้งแต่รู้จักกันจนถึงการมีเพศสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าที่เจอตามสถานที่ต่าง ๆ ใช้ระยะเวลาเร็วที่สุดไม่ถึง 1 วัน (เต็ม บุญรอด, 2550) นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยยังพบว่า วัยรุ่นมีจำนวนคู่นอนเฉลี่ย 1-2 คน บางคนมีคู่นอนมากถึง 20 คน (วีระชัย สิริพิยะสกุล และคณะ, 2556) และจากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยปี พ.ศ. 2555 ซึ่งจัดทำโดยสำนักกระบวนวิทยากรมควบคุมโรคยังพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 5 และ ปวช. ชั้นปีที่ 2 ที่มีเพศสัมพันธ์มีเพียงร้อยละ 50 เท่านั้นที่ใช้ถุงยางอนามัย ในกลุ่มนี้นักเรียนหญิงมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยกว่านักเรียนชาย โดยนักเรียนหญิงชั้น ม. 5 และ ปวช. มีการใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 49.2 และ ร้อยละ 48.1 และในนักเรียนชาย ร้อยละ 51.0 และร้อยละ 49.2 ตามลำดับ และจากการศึกษาของ วีระชัย สิริพิยะสกุล และคณะ (2556) พบว่า วัยรุ่นมีการป้องกันการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 83.0 ในจำนวนนี้เลือกใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 66.4 เลือกใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ร้อยละ 8.3 ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน ร้อยละ 5.6 เลือกใช้วิธีหลั่งน้ำอสุจิข้างนอก ร้อยละ 14.1 และเลือกการนับระยะปลอดภัย ร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

สถานที่ที่วัยรุ่นใช้มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ ที่บ้านตนเองหรือบ้านแฟน ร้อยละ 50.3 (ประไพศรี แสงชลินทร์ และคณะ, 2554; วีระชัย สิทธิปิยะสกุล และคณะ, 2556) และจากการสำรวจ ของ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข (2554) ที่สำรวจพฤติกรรมทางเพศ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ ปวช. ชั้นปีที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ในทุกระดับชั้นมีสัดส่วนเกินครึ่งที่เลือกมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่บ้านของตนเองหรือบ้านเพื่อน โดยเป็นกลุ่มนักเรียนชายชั้น ม. 5 มากที่สุด ร้อยละ 72.0 รองมา คือ ม. 2 ร้อยละ 67.9 และ ปวช. ชั้นปี 2 ร้อยละ 64.0 ส่วนกลุ่มเด็กหญิงเลือกใช้บ้านเพื่อนหรือบ้านตนเองเป็นสถานที่ที่ใช้ ในการมีเพศสัมพันธ์มากที่สุดเช่นกัน โดยเป็นนักเรียนหญิงชั้น ม. 5 มากที่สุด ร้อยละ 63.5 รองมา คือ ม. 2 ร้อยละ 62.7 และ ปวช. ปี 2 ร้อยละ 57.9 เมื่อเปรียบเทียบข้อมูล ปี พ.ศ. 2552 และปี พ.ศ. 2553 เป็นที่น่าสังเกตว่า แนวโน้มการเลือกใช้สถานที่ในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น เปลี่ยนแปลงไป แม้บ้านยังเป็นจุดเสี่ยงอันดับหนึ่ง แต่ก็มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สถานที่อื่น ๆ กลับมีสัดส่วน ขยับเพิ่มขึ้น เช่น โรงแรม อพาร์ทเมนต์ ห้องเช่า (ชั่วคราว) และหอพัก

ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์

การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น ก่อให้เกิดผลกระทบหลายประการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ ครอบครัว และสังคม วัยรุ่นไทยมีอัตราการตั้งครรภ์สูงเป็นอันดับหนึ่งของทวีปเอเชีย โดยมีหญิงตั้งครรภ์ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 90-100 คน ต่อประชากร 1,000 คน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย ของทวีปเอเชียที่มีจำนวน 56 คน ต่อประชากร 1,000 คน และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลกซึ่งอยู่ที่ 65 คน ต่อประชากร 1,000 คน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2550) วัยรุ่นที่มี อายุต่ำกว่า 15 ปี มีอัตราเฉลี่ยตั้งครรภ์ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มสูงขึ้นจากเดิมจากร้อยละ 0.35 ในปี พ.ศ. 2551 เป็นร้อยละ 0.46 ในปี พ.ศ. 2555 การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นพบว่า มากกว่าร้อยละ 80 เป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2554) ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการทำแท้งในวัยรุ่นตามมา จากข้อมูลการเฝ้าระวังการแท้งในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 ซึ่งสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย (2554) ได้ดำเนินการเก็บข้อมูล จากโรงพยาบาลทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีผู้ป่วยแท้งตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,855 ราย จำแนกเป็นผู้ป่วยแท้งเอง จำนวน 1,108 ราย (ร้อยละ 59.7) และผู้ป่วยทำแท้ง จำนวน 747 ราย (ร้อยละ 40.3) พบว่า ผู้ป่วยทำแท้งเป็นกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 46.5 และกลุ่มอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 24.3 ผู้ป่วยที่ทำแท้งจากการตั้งครรภ์ ร้อยละ 67.5 ไม่ได้คุมกำเนิด ด้วยวิธีใด ร้อยละ 71.1 และ พบว่า เป็นการทำแท้งซ้ำ ร้อยละ 12.6 เหตุผลที่ ตัดสินใจทำแท้งครั้งนี้ ได้แก่เหตุผลด้านสุขภาพ สังคม/ ครอบครัว และด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 69.8, 60.2 และ 45.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 53 ของผู้ป่วยที่มาทำแท้งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น

โดยร้อยละ 30 มีสถานภาพเป็นนักเรียน นักศึกษา (สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2554) มารดาวัยรุ่นที่เครียดและหาทางออกไม่ได้ก็ทิ้งลูกหรือทำร้ายลูกเช่น ฆ่าลูก โดยปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์ไม่ต่ำกว่า 30 ราย ต่อปี

ผลกระทบอีกประการหนึ่งที่ตามมา คือ ปัญหาโรคเอดส์และโรคติดต่อที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่มาจากพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยขาดการป้องกัน จากการรายงานของสำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข (2557) พบวัยรุ่นเสี่ยงติดเชื้อเอชไอวีสูงกว่าคนปกติ 3-9 เท่าโดยพบว่า โรคเอดส์เป็นสาเหตุการตายของวัยรุ่นลำดับที่ 2 รองจากอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังพบว่าอุบัติการณ์การติดเชื้อเอชไอวีเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีการติดเชื้อเอชไอวีเพิ่มสูงขึ้น และอัตราป่วยในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี มีสัดส่วนการป่วยในเพศหญิงสูงกว่าชายคิดเป็น 2:1 รายงานจากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาสถานการณ์ปัญหาเอดส์ ปี พ.ศ. 2554 ในพื้นที่เฝ้าระวัง 76 จังหวัดพบว่า การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ก็มีอุบัติการณ์การเกิดมากขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ช่วง 15-19 ปี ไม่ว่าจะเป็นโรคหนองในแท้หรือโรคหนองในเทียม ซึ่งมีแนวโน้มอัตราป่วยที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 15-24 ปี มีอัตราป่วยต่อแสนประชากรเพิ่มขึ้นจาก 55.65 ในปี พ.ศ. 2550 เป็น 89.53 ในปี พ.ศ. 2554 กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี มีความชุกการป่วยเป็นโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์สูงกว่าทุกช่วงกลุ่มอายุในทุกปีที่ผ่านมา และพบว่าในกลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-24 ปี มีอัตราป่วยจากโรคการติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2553

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นก่อให้เกิดผลกระทบมากมาย วัยรุ่นที่ยังขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์ ทำให้คิดแก้ปัญหาเองไม่ได้ เครียด และมีอารมณ์แปรปรวน เกิดโรคซึมเศร้า สร้างความทุกข์ใจให้ครอบครัว เสื่อมเสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล และความเสื่อมของวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย วัยรุ่นสูญเสียโอกาสทางการศึกษา และสูญเสียอนาคต คุณภาพของประชากรต่ำลง ขาดประชากรที่มีคุณภาพในการพัฒนาสังคม (อังศุมาลิน อุ่นวิเชียร, 2553) ในวัยรุ่นที่มีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรต้องเป็นภาระความรับผิดชอบของบุคคลในครอบครัว ผู้ปกครองและสมาชิกคนอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องร่วมกันรับผิดชอบช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาตามมา เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม ครอบครัวต้องรับภาระในการเลี้ยงดูและสูญเสีย ค่าใช้จ่ายด้านการเลี้ยงดู การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการรักษาพยาบาลเพิ่มมากขึ้น

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Ecological system theory)

Bronfenbrenner (1994) ได้พัฒนาทฤษฎีนิเวศวิทยา (Bronfenbrenner ecological system theory) ที่มองพัฒนาการของเด็กภายในบริบทของระบบความสัมพันธ์ที่ก่อร่างขึ้น โดยเชื่อว่าการเกิดพฤติกรรมไม่สามารถอธิบายได้ด้วยปัจจัยเพียงปัจจัยเดียว และได้อธิบายรูปแบบของนิเวศวิทยาการพัฒนามนุษย์ทั้งชีวิตจะเกิดขึ้นผ่านกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างตัวเด็กเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่มีความซับซ้อนขึ้นตามอายุ โดยประกอบด้วย 4 ระบบ ดังนี้

1. ระบบจุลภาคหรือระบบเล็ก (Microsystemic) ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับตัวที่สุด และให้ประสบการณ์โดยตรง สภาพแวดล้อมของเด็กที่ห้อมล้อมด้วยพ่อแม่ ครอบครัว เพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน (Peer) เป็นระบบความสัมพันธ์ระดับแรก และเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิด หรืออยู่รอบตัวบุคคลซึ่งประกอบด้วย สถานเลี้ยงเด็ก โรงเรียน เพื่อนบ้าน ชุมชน เป็นต้น เด็กจะได้รับอิทธิพลและมีปฏิริยาระหว่างบุคคลในสถานการณ์เฉพาะที่ทำให้เกิดพัฒนาการบทบาทในแต่ละบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะก่อให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบนี้ จะมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อบุคคล

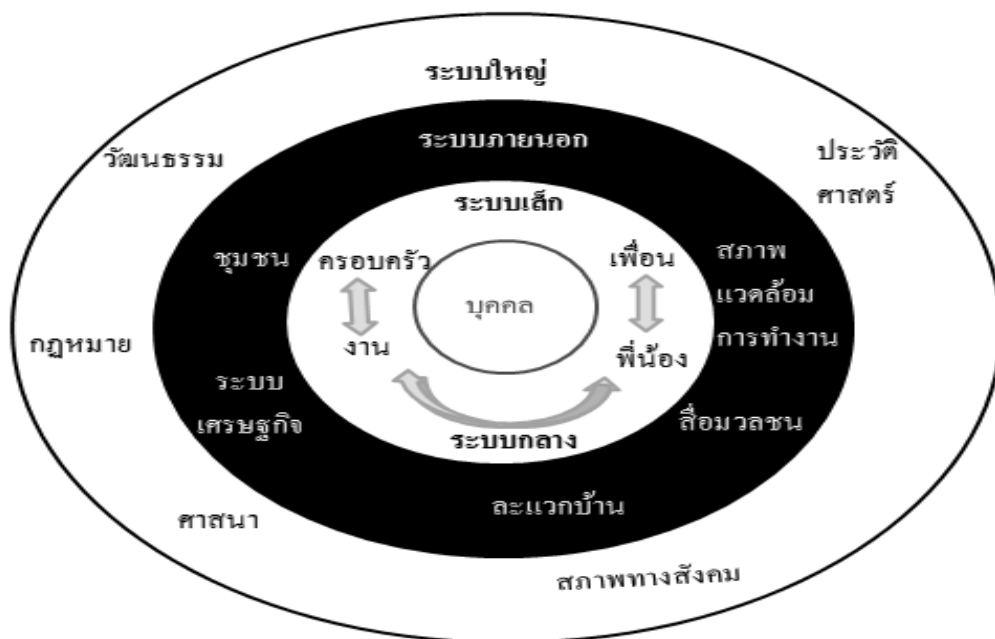
2. ระบบเชื่อมโยงหรือระบบกลาง (Mesosystemic) ซึ่งเป็นระบบสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงระบบจุลภาคต่าง ๆ ให้มีปฏิสัมพันธ์กัน ประกอบด้วย การเชื่อมโยง (Linkage) หรือปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างระบบเล็กด้วยกัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับครูหรือการเชื่อมโยงในหลายสถานการณ์ ได้แก่ ฐานะครอบครัว โรงเรียน การทำงาน ทำให้บุคคลแสดงปฏิริยาต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลต่อสถานการณ์นั้น ๆ

3. ระบบภายนอก (Exosystemic) ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อพัฒนาการของบุคคล ได้แก่ ชุมชนที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งอาจเป็นตำบล หมู่บ้าน อำเภอ หรือจังหวัด ซึ่งมีอิทธิพลกับบุคคลโดยอาจส่งผลต่อความรู้สึกเชิงบวกหรือลบของบุคคลนั้น เช่น สถานที่ทำงานของพ่อแม่ ในกรณีที่พ่อแม่ต้องทำงานกะดึก หรือทำงานล่วงเวลา ย่อมมีผลกระทบต่อการเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็ก

4. ระบบมหภาคหรือระบบใหญ่ (Macrosystemic) คือ ระบบใหญ่ที่สุดของสังคมที่อยู่รอบนอกสุดของระบบนิเวศ ได้แก่ วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม (Value) ของสังคม ความมีคุณค่า กฎหมาย สถานการณ์ทางการเมือง การปกครอง ทำให้เกิดทัศนคติและจารีต ที่มีผลต่อการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง (ประภาพรธรรม จูเจริญ, 2554) เกิดพฤติกรรมในแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น ความรุนแรงที่เห็นในสังคมที่สะท้อนผ่านสื่อมวลชนย่อมกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก โดยที่เด็กจำนวนมากเริ่ม เกรงกลัวต่อความรุนแรง และถูกคุกคามโดยความรุนแรงหรืออาจมี

พฤติกรรมที่รุนแรงเสียเอง

แต่ละระบบเหล่านี้ ล้วนแต่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน การที่เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันทำให้เด็กมีพัฒนาการที่แตกต่างกันไป ทฤษฎีนิเวศวิทยานี้ถูกนำไปเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาแนวคิดทุนชีวิต ซึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมเกิดขึ้นผ่านกระบวนการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่างตัวเด็กเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่มีความซับซ้อนขึ้นตามอายุ

ภาพที่ 2 Bronfenbrenner's ecological model (Eisenmann et al., 2008 ดัดแปลงจาก Ecological model ของ Bronfenbrenner, 1979)

แนวคิดเกี่ยวกับทุนชีวิต (Life Assets)

แนวคิดทุนชีวิตมาจากการนำแนวคิดทฤษฎีระบบนิเวศวิทยาเชิงสังคมที่เชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ โดยมองว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมย่อมได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เขาอาศัยอยู่ สิ่งแวดล้อมนี้รวมถึงบ้าน โรงเรียน ชุมชน ไม่ได้จากปัจจัยส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก)

ทุนชีวิตมาจากคำว่า Life assets หมายถึง ต้นทุนขั้นพื้นฐานที่มีผลต่อการพัฒนาด้านจิตใจ สังคม สติปัญญา ให้คน ๆ หนึ่งสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างเข้มแข็งเป็นปัจจัยสร้าง

หรือปัจจัยเชิงบวกทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมที่จะหล่อหลอมให้เด็กเจริญเติบโต และอยู่ในสังคมได้ ทุกคนเกิดมามีทุนชีวิตระดับหนึ่ง ทั้งทุนภายใน และทุนภายนอกจะเพิ่มมากขึ้น ตามการเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมที่ดี และความใกล้ชิดธรรมชาติ ทุนชีวิตยิ่งมากเท่าไร จะสามารถ ลดพฤติกรรมเสี่ยงได้มากขึ้น ทุนชีวิตมีผลต่อพฤติกรรมมากกว่าสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว มีความเชื่อมโยงในแบบบูรณาการกับพฤติกรรมที่ดีของเยาวชน ทุนชีวิตที่อ่อนแอ จะก่อให้เกิด ปัญหาตามมามากมายโดยเฉพาะในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก)

แนวคิดทุนชีวิตเริ่มในปี ค.ศ. 1989 โดยสถาบันวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกาได้สำรวจ เยาวชน 3-4 แสนคน และพัฒนาดัชนีชี้วัดเครื่องมือเป็นดัชนีชี้วัดทุนชีวิตของเยาวชน จำนวน 40 ข้อ ของเยาวชนพร้อมกับสร้างเทคนิคให้ผู้ทำงานด้านเด็กและเยาวชนมีทักษะในการเพิ่มประสิทธิผล ให้เด็กและเยาวชน ผ่านเกณฑ์การประเมินให้มากที่สุด จากรายงานการศึกษาของสถาบันวิจัย ในสหรัฐอเมริกาพบว่า เยาวชนหรือครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเกิน 20 ตัวชี้วัด มีโอกาส ต่อแหลมต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้น้อยลง และถ้าผ่านเกณฑ์เกิน 30 ตัวชี้วัด แสดงว่าครอบครัว เข้มแข็ง เยาวชนแข็งแรง ลดปัญหาสังคมได้อย่างมีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจ การดูแลสุขภาพ กาย ใจ และสังคมของเยาวชน เป็นการป้องกันเยาวชนในยุคปัจจุบัน และเป็นการสร้างผู้ใหญ่ที่มีทุนชีวิต ที่ดีในอนาคตด้วย (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ข) ทุนชีวิตจึงเปรียบเหมือนเป็นขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม ที่จะหล่อหลอมให้เด็กเจริญเติบโต และมีความเข้มแข็ง ด้านจิตใจ สังคม สติปัญญา สามารถที่จะดำรงชีพในสังคมได้อย่างปกติสุข เพราะเด็กและเยาวชน เป็นวัยที่มี พลังความคิดที่สร้างสรรค์และมีศักยภาพ

ทุนชีวิตมีคุณสมบัติที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. ทุนชีวิตที่มีมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งลดพฤติกรรมเสี่ยงได้มากขึ้น
2. ทุนชีวิตยิ่งมากจะทำให้ประวัติระยะเวลาเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้นานมากขึ้น
3. ทุนชีวิตมีผลเกี่ยวข้องกับกาเกิด และลดพฤติกรรมเสี่ยง มากกว่าสภาพครอบครัว

ในบริบทต่าง ๆ และสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

4. ทุนชีวิตมีความเชื่อมโยงแบบบูรณาการกับพฤติกรรมที่ดีอีกหลายประการของ

เยาวชน

5. ทุนชีวิตบางข้อ บางกลุ่ม มีความสำคัญต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง

ทุนชีวิตเป็นประโยชน์ในการเฝ้าระวังวัยรุ่นจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงจุดอ่อน ของทุนชีวิตในด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่น และเป็นตัวกำหนดทิศทางการให้กับชุมชนในการพัฒนาเด็ก และเยาวชนในท้องถิ่นตนเองด้วยพลังบวก ซึ่งจะนำไปสู่การลดพฤติกรรมเสี่ยงด้านต่าง ๆ

และการมีสุขภาพที่ดีของวัยรุ่นต่อไป

ประเทศไทยได้นำทุนชีวิตมาใช้ และมีการพัฒนาเครื่องมือ โดยนายแพทย์สุรียศวทรีปาตรี และคณะผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีประสบการณ์ด้านเด็กเยาวชนและครอบครัวร่วมกับแผนงานสุขภาพเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2553) แบ่งออกเป็น 2 หมวด คือ ทุนชีวิตภายใน (Internal assets) และทุนชีวิตภายนอก (External assets) ซึ่งประกอบด้วยดัชนีชี้วัด จำนวน 48 ข้อ และพลัง 5 ด้าน คือ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อน และกิจกรรม และพลังชุมชน ทำให้ทราบถึงจุดอ่อนของต้นทุนชีวิตในด้านต่าง ๆ และสามารถเสริมสร้างทุนชีวิต นั้น ๆ ด้วยการใช้กิจกรรมที่ตรงกับการพัฒนาทุนชีวิตตามที่ต้องการได้ (สุรียศวทรีปาตรี, 2554)

องค์ประกอบของทุนชีวิตประกอบด้วย 5 พลัง ดังนี้

1. พลังตัวตนที่เป็นต้นทุนพื้นฐานที่มีมาตั้งแต่เกิด เป็นการรวมพลังคุณค่าในตนเอง พลังศรัทธา และความเชื่อมั่นในตนเอง และพลังสร้างทักษะชีวิต การแสดงความคิดเห็น ทักษะตัดสินใจ ทักษะปฏิเสธ และการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ของหญิงวัยรุ่น
2. พลังครอบครัว ซึ่งเป็นพลังความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น ปลอดภัย มีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัย มีปียวาจาในบ้าน และมีการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมเชิงบวก
3. พลังสร้างปัญญาเป็นพลังความมุ่งมั่นในการเพิ่มพลังปัญญา สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. พลังเพื่อนและกิจกรรมเป็นพลังในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เกิดวินัยในกลุ่มเพื่อน เช่น กิจกรรมออกกำลังกาย การเล่นกีฬา สันทนาการนอกหลักสูตร
5. พลังชุมชน เป็นพลังของกลุ่มคนที่อาศัยการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร มีมิตรไมตรี มีปียวาจา อบอุ่น ปลอดภัย มีจิตอาสา และกิจกรรมร่วมกันในชุมชน

แนวคิดเรื่องทุนชีวิต เป็นการเปลี่ยนมุมมองของการทำงานเน้นการป้องกันหรือปัจจัยเชิงบวก (Protective factor) ที่จะป้จจัยที่ขัดขวาง หรือป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยง ทุนชีวิตไม่ได้มองแค่พฤติกรรมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ยังมองถึงพฤติกรรมภายในหรือการสร้างจิตสำนึกที่ดีด้วย ที่เกิดจากตัวเด็กและเยาวชนเอง เครื่องมือในการสำรวจทุนชีวิต เป็นเครื่องมือที่เปลี่ยนการทำงานด้านเด็กและเยาวชน เป็นการเสริมสร้างและป้องกันมากกว่าการจับผิด และแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ (สุรียศวทรีปาตรี, 2554) ทุนชีวิตยิ่งมากเท่าใดก็จะยิ่งลดพฤติกรรมเสี่ยงได้มากขึ้น จะทำให้ชะลอระยะเวลาการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงได้นานขึ้น และมีความเชื่อมโยงในรูปแบบบูรณาการกับพฤติกรรมที่ดีอีกหลายประการของเยาวชน (สุรียศวทรีปาตรี, 2553)

ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิต และการมีเพศสัมพันธ์

พลังตัวตน

พลังตัวตนเป็นต้นทุนพื้นฐานที่เป็นการรวมพลังคุณค่าในตนเอง พลังศรัทธา และความเชื่อมั่นในตนเอง และพลังสร้างทักษะชีวิต การแสดงความคิดเห็น ทักษะตัดสินใจ ทักษะปฏิเสธ และการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสม (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก) พลังตัวตนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลเป็นความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ความมั่นใจ และการแสดงออกซึ่งทักษะ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลได้

จากการศึกษาของ Reininger et al. (2005) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตและพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการมีคู่นอนในเยาวชนอายุ 14-18 ปีที่กำลังศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐเซาท์แคโรไลนา จำนวน 3,439 คน พบว่า พลังอำนาจในตนเองสามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Caldwell, Beutler, Ross, and Silver (2006) ที่ศึกษาในวัยรุ่นชายชาวอเมริกัน พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการกระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) นอกจากนี้การศึกษาในต่างประเทศของ Bazargan and West (2006) ที่ศึกษาในนักเรียนมัธยมสเปนและนักเรียนแอฟริกันอเมริกาที่ค้อยโอกาส และการศึกษาของ Koniak-Griffin and Stein (2006) ที่ศึกษาในมารดาวัยรุ่นของแคลิฟอร์เนีย พบว่า การรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์เช่นกัน สุริยเดว ทรีปาตี (2554) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทุนชีวิตระหว่างเยาวชนทั่วไป ในสถานศึกษากับเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่อยู่นอกสถานพินิจแรกรับในเยาวชนไทย พบว่า พลังตัวตนของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่อยู่นอกสถานพินิจแรกรับต่ำกว่าเยาวชนทั่วไปทุกข้อและการศึกษาของ นฐาภ ระวะใจ (2553) ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตของกรุงเทพมหานคร พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($\beta = .160$) เช่นเดียวกับ สุนันต์ทา วงษ์ชารี (2554) ที่ศึกษาในวัยรุ่นหญิงตอนต้น พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง ($\beta = 0.218$) สอดคล้องกับการศึกษาของ อภาพร เผ่าวัฒนา และสร้อย มะโนรา (2553) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนในด้านการปฏิเสธ และยืนยันความคิดเห็นเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของหญิงไทย วัยต้นชุมชนแออัด ในเขตกรุงเทพมหานครได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.177$, $p < .002$) และ ($r = -.123$, $p < .023$) นอกจากนี้ วัชรภรณ์ บัตรเจริญ และคณะ (2555) ก็พบว่า การรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($\beta = -0.53$)

พลังครอบครัว

พลังครอบครัวเป็นพลังความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น ปลอดภัย มีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัย มีปียวาจาในบ้าน และมีการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมเชิงบวก ครอบครัวจึงนับว่าเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดด้วยรุ่น และวัยรุ่นให้ความเคารพนับถือ (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก) ดังนั้นการได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากพ่อแม่ ผู้ปกครองที่อยู่ในครอบครัว ในการเลี้ยงดู และอบรมสั่งสอนให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมทางบวก จึงเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นในการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้ จากการศึกษาของ Vesely et al. (2004) ที่ศึกษาในวัยรุ่นเขตเมืองทางฝั่งตะวันตกตอนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,253 คน พบว่า วัยรุ่นที่ไม่มีพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ประมาณ 1.5 เท่าของวัยรุ่นที่มีพ่อแม่ที่เป็นแบบอย่างที่ดี และการศึกษาของ Lee et al. (2015) ที่ศึกษาในวัยรุ่นเชื้อชาติเอเชียในอเมริกา พบว่า วัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวไม่ดีเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวดี สอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นในอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น ของ รัตน์ดาวรรณ คลังกลาง (2552) ที่พบว่า สัมพันธภาพของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.029$, $p < .001$) และการศึกษาของ นิยม จันทร์นวล และคณะ (2557) ที่ศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวไม่ดีเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวดี 5.7 เท่า (OR = 5.7, 95% CI = 1.2-26.4) นอกจากนี้การศึกษาของ รัตน์ดาวรรณ คลังกลาง (2552) ยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.203$, $p = 0.016$) สอดคล้องกับการศึกษาของ อาภาพร เผ่าวัฒนา (2551) ซึ่งศึกษาในวัยรุ่นหญิงที่อาศัยในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พ่อแม่ที่มีรูปแบบการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลให้บุตรสาววัยรุ่นสามารถรับรู้ความสามารถตนเอง ในด้านการปฏิเสธและการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าการเลี้ยงดูในแบบคุ้มครอง และพบว่า อิทธิพลพ่อแม่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความมุ่งมั่นในการละเว้น การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.53$, $p < .01$) (สุนันต์ทา วงษ์ชารี, 2554)

พลังสร้างปัญญา

พลังสร้างปัญญาเป็นพลังความมุ่งมั่นในการเพิ่มพลังปัญญา สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก) พลังสร้างปัญญาจึงก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เท่าทันในสิ่งต่าง ๆ ทันโลก ทันคน ทันสถานการณ์ ทำให้มีพฤติกรรมหรือการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมต่อไป จากการศึกษาของ Murphey et al. (2004)

ศึกษาในนักเรียนระดับ (Grades) 8-12 รัฐเวอร์มอนต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นตัวทำนายทุกพฤติกรรมเสี่ยงรวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น และการศึกษาของ Reininger et al. (2005) ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกันผิวดำและขาว พบว่า ต้นทุนชีวิตในเรื่องของการสนับสนุนจากโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบ ในระดับปานกลางกับพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องการสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการมีคู่นอนอย่างมีนัยสำคัญ ($r = -.26, p = .01$) โดยวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการรับรู้ จะทำให้พฤติกรรมเสี่ยงด้านต่าง ๆ ในวัยรุ่นลดลง และยังเป็นตัวทำนายพฤติกรรมเสี่ยงที่สำคัญด้วย และจากการศึกษาต้นทุนชีวิตของ สุริยเดว ทรีปาตี (2554) พบว่า พลังปัญญาของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่อยู่นอกสถานพินิจแรกรับในเยาวชนไทยต่ำกว่าเยาวชนทั่วไปทุกข้อ โดยมีเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างมากที่สุดในตัวข้อ “ฉันอยู่ในสถาบันศึกษาที่เอาใจใส่ สนับสนุนและช่วยเหลือผู้เรียนได้ดี” นอกจากนี้การศึกษาของ วัชรภรณ์ บัทรเจริญ (2554) ยังพบว่า ผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($r = -.20, p = .01$) และพบว่า ระดับชั้นการศึกษามีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยพบว่า วัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และปีที่ 3 ($p < .001$) (ฐิติพร อิงคदारวงศ์, สุริย์พร กฤษเจริญ, กัญจณี พลอินทร์ และณาวณี จรุงศักดิ์, 2550)

พลังเพื่อนและกิจกรรม

พลังเพื่อนและกิจกรรมเป็นพลังในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เกิดวินัยในกลุ่มเพื่อน เช่น กิจกรรมออกกำลังกาย การเล่นกีฬา สันทนาการนอกหลักสูตร (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก) อิทธิพลของเพื่อนจึงมีผลต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของวัยรุ่น จากการศึกษาของ Vesely et al. (2004) พบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีมีโอกาเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ดีเกือบ 2 เท่า ($OR = 1.82, 95\% CI = 1.37-2.41$) และการศึกษาของ Reininger et al. (2005) ยังพบว่า ในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกันผิวดำและขาว มีต้นทุนชีวิตในเรื่องพลังเพื่อนและกิจกรรมของกลุ่มเสี่ยงต่ำกว่าเยาวชนทั่วไปทุกข้อ โดยมีเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างมากที่สุดในตัวข้อ “ฉันมีเพื่อนสนิทที่เป็นแบบอย่างที่ดีและชวนให้ฉันทำดี” นอกจากนี้ อภิญา เปี่ยมวัฒนาทรัพย์, สุมาลี จันทลักษณ์ และสำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดชลบุรี (2552) ได้ศึกษาในวัยรุ่นตอนต้นในสถานศึกษาเขตเมืองพัทยาของจังหวัดชลบุรี พบว่า การรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้น ($r = 0.361, p = .05$) สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจรัตน์ สุทินเฟือก, กนิษฐา จำริญสวัสดิ์, จรวัยพร สุภาพ และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ (2553) พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีการรับรู้บรรทัดฐาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง

กับพฤติกรรมละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.368, p = .001$) และจากการศึกษาของ สุนันต์หา
วงษ์ชารี (2554) ที่ศึกษาในวัยรุ่นหญิงตอนต้นพบว่า อิทธิพลเพื่อนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อ
ความมุ่งมั่นในการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.45, p < .01$) และรัตนดาวรรณ คลังกลาง (2552)
พบว่า ลักษณะของเพื่อนสนิทที่คบมีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ ($r = 0.357, p < .001$)
นอกจากนี้ ชุตติกาญจน์ พิลาศรี และคณะ (2552) ได้ศึกษาการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษา
ระดับอุดมศึกษาพบว่า การเล่นเกมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ($\chi^2 = 14.965, p = .002$)

พลังชุมชน

พลังชุมชนเป็นพลังของกลุ่มคนที่อาศัยการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร มีมิตรไมตรี
เป็นแบบอย่างที่ดี มีปียวาจา มีความอบอุ่น ความปลอดภัย มีจิตอาสา และมีกิจกรรมร่วมกัน
ภายในชุมชน (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก) การมีบรรยากาศในชุมชนที่เป็นแบบอย่างที่ดี
ทำให้วัยรุ่นเกิดความความอบอุ่น รู้สึกปลอดภัย ถือเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น
จากการศึกษาของ Aspy, Tolma, Oman, and Vesely (2014) ที่ศึกษาในวัยรุ่นอายุ 12-17 ปี
รัฐ โอคลาโฮมาพบว่า วัยรุ่นที่มีส่วนร่วมกับชุมชนมีโอกาสที่จะไม่ใช้สารเสพติดมากกว่าวัยรุ่น
ที่ไม่มีส่วนร่วมกับชุมชน (OR = 1.54, 95% CI = 1.29-1.85) นอกจากนี้การศึกษาของ Beebe et al.
(2008) ยังพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่ในสังคมที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยง
วัยรุ่นในรัฐ โอคลาโฮมา อย่างมีนัยสำคัญ (OR = 7.5, 95% CI = 2.1-25.6) และจากการศึกษาทุนชีวิต
เปรียบเทียบระหว่างเยาวชนทั่วไปในสถานศึกษากับเยาวชนกลุ่มเสี่ยงในสถานพินิจของ สุริยเดว
ทรีปาตี (2551) พบว่า ทุนชีวิตที่อ่อนแอ คือ พลังชุมชน โดยชุมชนและเยาวชนยังขาดการมีส่วนร่วม
ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับการสำรวจทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนใน 18 จังหวัด ของ สุริยเดว
ทรีปาตี (2553) ที่พบว่า ทุนชีวิตของเด็กไทยที่ขาดหายไป คือ การขาดทักษะการเป็นผู้ให้พบเพียง
ร้อยละ 34 เท่านั้น และผลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ตาม “โครงการศึกษาด้านทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทยในระบบ
สถานศึกษา ปีการศึกษา 2552” ในกลุ่มนักเรียนอายุ 14-18 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น
มัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2552 จำนวน 12,200 คน พบว่า พลังด้านชุมชน เป็นทุนชีวิตที่ต่ำที่สุด
ได้เพียงร้อยละ 64.04 ในข้อที่ต่ำ คือ การได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่า
และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้ ร้อยละ 55.92 และการร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน
เป็นประจำได้เพียงร้อยละ 56.74 ผลของการมีทุนชีวิตด้านพลังชุมชนต่ำจะทำให้สังคม
ขาดความเอื้ออาทร ขาดจิตสาธารณะ ชุมชนอ่อนแอ ไม่สนใจกัน และมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น
และจากการศึกษาของ ลัชณา ฉายศรี และคณะ (2553) ที่ศึกษาในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้บทบาททางเพศ จากชุมชนที่ไม่เหมาะสมจะเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้บทบาททางเพศ จากชุมชนที่เหมาะสม 1.88 เท่า (OR = 1.88, 95% CI = 1.11-3.17)

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า ทุนชีวิตซึ่งประกอบด้วยพลังทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น รวมทั้งการมีเพศสัมพันธ์ ในการศึกษาครั้งนี้จึงศึกษาความสัมพันธ์ ของทุนชีวิตทั้ง 5 พลังกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Correlational research design) ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ ในนักเรียนหญิงวัยรุ่น จังหวัดจันทบุรี มีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสหศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี จำนวน 21 สถาบัน รวม 3,281 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี, 2559) และนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาชั้นปวช. ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 4 สถาบัน รวม 1,203 คน (อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสหศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาระดับชั้น ปวช. ปีการศึกษา 2559 จังหวัดจันทบุรี จำนวนนักเรียน 475 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรที่ใช้ในการสำรวจเพื่อการประมาณสัดส่วน (Parel, 1973) ดังนี้

$$n = \frac{NZ^2 \times p(1-p)}{Nd^2 + Z^2 \times p(1-p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

N = ขนาดของกลุ่มประชากรนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสหศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาระดับชั้น ปวช. จังหวัดจันทบุรี

ปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น จำนวน 4,484 คน

$Z =$ ค่าสถิติมาตรฐานได้โค้งปกติที่ระดับนัยสำคัญที่กำหนด ($\alpha.05$, $Z_{0.025} = 1.96$)

$P =$ สัดส่วนของนักเรียนหญิงวัยรุ่นในระบบโรงเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 12.8

ดังนั้นค่า p จึงมีค่าเท่ากับ 0.128 (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2555)

$d =$ ค่าความคลาดเคลื่อนสมมุติของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (.03)

แทนค่าจากสูตร

$$= \frac{4,484 \times (1.96)^2 \times (0.128)(1-0.128)}{4,484 (.03)^2 + (1.96)^2 \times (0.128) (1-0.128)}$$

$$= 431 \text{ คน}$$

จากการแทนค่าสูตรจะได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 431 คน หมายความว่า จำนวนประชากรที่น้อยที่สุดในการศึกษาครั้งนี้ คือ 431 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของการเก็บข้อมูลจึงคำนวณเพื่อการสูญหายของข้อมูลอีกร้อยละ 10 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลครั้งนี้จึงเท่ากับ 475 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จังหวัดจันทบุรี มีจำนวน 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอขลุง อำเภอมะขาม อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอท่าใหม่ อำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว อำเภอเขาคิชฌกูฏ และอำเภอสอยดาว อำเภอที่มีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแบบสหศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษามีจำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอนายายอาม และอำเภอสอยดาว ซึ่งมีโรงเรียนในแต่ละอำเภอดังนี้

1.1 อำเภอเมือง มีโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 2 แห่ง คือ โรงเรียนเบญจมานุสรณ์ โรงเรียนบางกะจะ และวิทยาลัยศึกษา 2 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี และวิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี

1.2 อำเภอนายายอาม มีโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 2 แห่ง คือ โรงเรียนนายายอาม พิทยาคม โรงเรียนมัธยมท่าแกลง และวิทยาลัยอาชีวศึกษา 1 แห่ง คือ วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม

1.3 อำเภอสอยดาว มีโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 2 แห่ง คือ โรงเรียนสอยดาววิทยา โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา และวิทยาลัยอาชีวศึกษา 1 แห่ง คือ วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

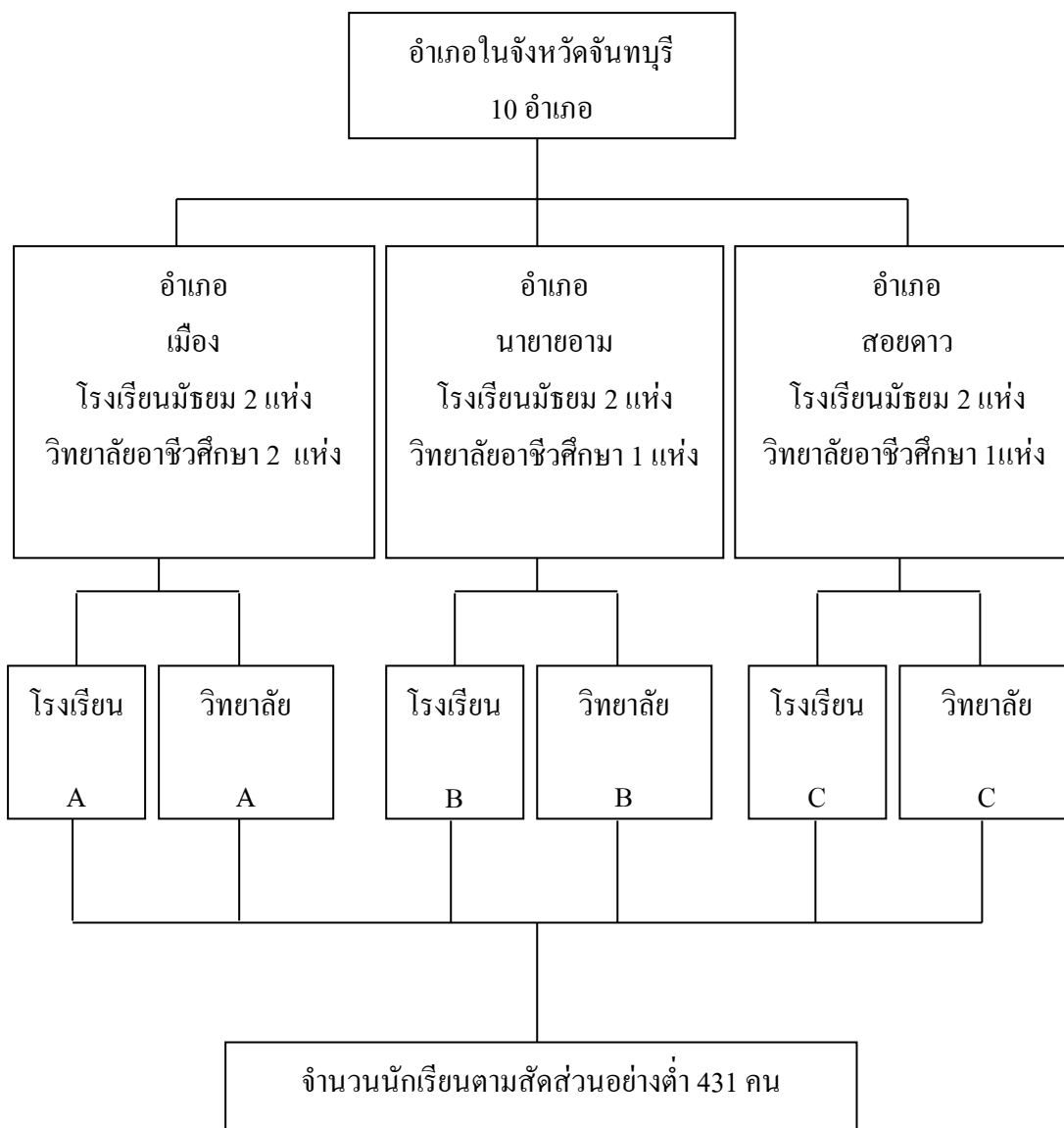
2. ในแต่ละอำเภอดังกล่าว ได้ทำการสุ่มเลือกตัวแทน โรงเรียนมัธยม และวิทยาลัยอาชีวศึกษามาอย่างละ 1 แห่ง โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

3. โรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 วิทยาลัยอาชีวศึกษาประกอบด้วย ปวช. 1, 2 และ 3 แต่ละโรงเรียนและวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ได้ทำการสุ่มเลือกชั้นเรียนแล้วจึงสุ่มเลือกห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายมาทีละ 1 ห้องเรียน จนกว่าจะได้จำนวนตัวอย่างครบถ้วนตามสัดส่วนที่ได้คำนวณไว้ โดยนักเรียนหญิงในห้องเรียนทั้งหมดคือกลุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอที่มีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน สหศึกษา	จำนวน นักเรียน ทั้งหมด	จำนวน นักเรียน ตามสัดส่วน	โรงเรียนที่สุ่มได้	ห้องเรียน ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน นักเรียน กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมือง (2 โรงเรียน)	มัธยมศึกษา	535	104	โรงเรียน A	ม. 5/ 2	30
					ม. 5/ 3	30
					ม. 5/ 5	20
					ม. 5/ 6	30
อำเภอ นายายอาม (2 โรงเรียน)	อาชีวศึกษา	858	167	วิทยาลัย A	ปวช. 1	169
อำเภอ สอยดาว (2 โรงเรียน)	มัธยมศึกษา	241	47	โรงเรียน B	ม. 6/ 1	10
					ม. 6/ 2	20
					ม. 6/ 3	20
อำเภอ สอยดาว (1 โรงเรียน)	อาชีวศึกษา	180	35	วิทยาลัย B	ปวช. 3	35
อำเภอ สอยดาว (2 โรงเรียน)	มัธยมศึกษา	463	90	โรงเรียน C	ม. 4/ 1	30
					ม. 4/ 3	33
					ม. 4/ 5	29
อำเภอ สอยดาว (1 โรงเรียน)	อาชีวศึกษา	165	32	วิทยาลัย C	ปวช. 2	34
รวม		2,442	475			490

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบเอง ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพสมรสของบิดา มารดา บุคคลที่อาศัยอยู่ ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องทุนชีวิตเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพลังทางบวก 5 ด้าน คือ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน วัดโดยใช้แบบสอบถามของ สุริยเดว ทรีปาตรี (2551) ซึ่งพัฒนาโดย นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตรี และคณะผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีประสบการณ์ด้านเด็กเยาวชนและครอบครัวร่วมกับแผนงานสุขภาวะเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2553) มีจำนวนข้อคำถาม 48 ข้อ โดยปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดให้สอดคล้องและเข้าใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มข้อคำถามในเรื่องสื่อและเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามทั้ง 48 ข้อ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ข้อคำถามทั้ง 48 ข้อ ประกอบด้วย 5 พลัง คือ พลังตัวตน 15 ข้อ (ข้อ 1-15) พลังครอบครัว 8 ข้อ (ข้อ 16-23) พลังสร้างปัญญา 11 ข้อ (ข้อ 24-34) พลังเพื่อนและกิจกรรม 6 ข้อ (ข้อ 35-40) และพลังชุมชน 8 ข้อ (ข้อ 41-48) แบบสอบถามมีมาตรวัดแบบประเมินค่า (Rating scales) 4 ระดับ ประกอบด้วย เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง และไม่เคย โดยให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

หลักเกณฑ์ในการให้คะแนนแต่ละข้อคำถาม

ตอบ “เป็นประจำ” ค่าคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ตอบ “บ่อยครั้ง” ค่าคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ตอบ “บางครั้ง” ค่าคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ตอบ “ไม่เคย” ค่าคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

การแปลผลต้นทุนชีวิตตามเกณฑ์ระดับเปอร์เซ็นต์ที่กำหนด ตามคู่มือการเก็บ สรุป และวิเคราะห์ผลข้อมูลต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (ฉบับเยาวชน) (สุริยเดว ทรีปาตรี, 2552 ค) ไม่ผ่านเกณฑ์ หมายถึง ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย มีร้อยละของคะแนนน้อยกว่า 60

ผ่านเกณฑ์ หมายถึง ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ร้อยละของคะแนนตั้งแต่ 60 ขึ้นไป โดยแบ่งเป็น

ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละของคะแนน อยู่ในช่วง 60.00-69.99

ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละของคะแนน อยู่ในช่วง 70.00-79.99

ระดับต้นทุนชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละของคะแนน อยู่ในช่วง 80.00 ขึ้นไป

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีเพศสัมพันธ์ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ การเคยหรือไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม และข้อคำถามข้อมูลรายละเอียดอื่น ๆ ของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ได้แก่ อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ ผู้ที่มีเพศสัมพันธ์ด้วย สถานที่มีเพศสัมพันธ์ และสาเหตุการมีเพศสัมพันธ์

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตรฐานที่พัฒนาแล้ว จึงไม่ได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) แต่ได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามมาตรฐานนี้ไปทดลองใช้ (Try out) ในกลุ่มนักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมคล้ายคลึงและใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 20 คน และเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 20 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ด้วยการทดสอบ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ทุนชีวิตด้านพลังตัวตน	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78
ทุนชีวิตด้านพลังครอบครัว	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83
ทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญา	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .84
ทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .77
ทุนชีวิตด้านพลังชุมชน	มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำจดหมายจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียน
2. ผู้วิจัยเตรียมผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 1 คน ที่ได้รับการอบรมและแนะนำให้เข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดของข้อคำถาม
3. ผู้วิจัยนัดหมายกับครูประจำชั้นถึงวัน เวลา ที่กลุ่มตัวอย่างสะดวกจะให้ข้อมูล ซึ่งไม่รบกวนการเรียนการสอนตามปกติ รวมทั้งจัดเตรียมสถานที่ในการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ลงนามยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ และอธิบายการเก็บข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบ กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการทำแบบสอบถามประมาณ 30 นาที ภายในห้องเรียน มีเฉพาะผู้ทำการวิจัยและผู้ช่วยเท่านั้น โดยมีการจัดที่นั่งให้ทำแบบสอบถามที่เว้นระยะห่างพอสมควร ที่จะไม่สามารถมองเห็นคำตอบกันได้ และมีความเป็นส่วนตัว ภายหลังทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว แบบสอบถามนี้ จะถูกเก็บไว้ในซองที่มิดชิด
5. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละชุด ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยตระหนักในเรื่องการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นเพื่อปกป้องและพิทักษ์สิทธิของมนุษย์ ผู้วิจัยจึงมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์และเครื่องมือการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยก่อนดำเนินการวิจัย

2. เนื่องจากการวิจัย ทำในกลุ่มวัยรุ่นหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง และแนบแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองรับทราบ เพื่อให้ผู้ปกครองลงนามอนุญาตในแบบยินยอมก่อนเข้าทำการเก็บข้อมูลวิจัย 1 สัปดาห์ โดยคุณครูจะเป็นผู้เก็บรวบรวมให้ผู้วิจัย และมีการติดตามใบยินยอมตอบรับจนครบถ้วนก่อนทำการวิจัย

3. อธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการวิจัย ตามความเป็นจริง การเข้าร่วมการวิจัยต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจะลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน (Consent form) และกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะถอนตัวออกจากการดำเนินการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความต้องการ

4. ไม่มีการระบุชื่อ หรือนามสกุล ของกลุ่มตัวอย่างในแบบสอบถาม แต่จะให้รหัสแทนแบบทดสอบที่ทำเรียบร้อยแล้ว จะถูกเก็บไว้ในซองอย่างมิดชิดและถือเป็นความลับ เมื่อสิ้นสุดการวิจัยและผลการวิจัยมีการเผยแพร่และตีพิมพ์แล้ว จะทำลายข้อมูลทิ้ง

5. การเสนอผลการวิจัยจะเสนอในภาพรวมเท่านั้น ไม่มีการเสนอข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนำข้อมูลมาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์สถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และต้นทุนชีวิตของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของต้นทุนชีวิต และการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงจังหวัดจันทบุรี โดยใช้สถิติ Binary logistic regression ที่ 95% CI (Confidential interval of odds ratio)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุนชีวิตของวัยรุ่นหญิง การมีเพศสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ทุนชีวิต

ส่วนที่ 3 การมีเพศสัมพันธ์

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนหญิงวัยรุ่น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 490 คน ข้อมูลมีความสมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 443 คน คิดเป็นร้อยละ 90.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอายุเฉลี่ย 16.6 ปี ($SD = 1.05$) กำลังศึกษาในสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และสายอาชีวศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 จำนวนใกล้เคียงกัน นักเรียนประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.1) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 3 ขึ้นไป โดยกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.4 มีสภาพสมรสคู่ รองลงมาหย่า/ แยก และหม้าย คิดเป็นร้อยละ 31.9 และ 11.8 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.4 อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา รองลงมา ร้อยละ 29.1 อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดา และอาศัยอยู่ในเขตเมืองและนอกเขตเมืองใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 54.0 และ ร้อยละ 45.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ($n = 443$)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
15 ปี	64	14.4
16 ปี	148	33.4
17 ปี	132	29.8
18 ปี	84	19.0
19 ปี	15	3.4
Min-Max = 15-19; $M = 16.6$; $SD = 1.05$		
ระดับชั้นที่ศึกษาสาขา		
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4	80	18.1
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5	94	21.2
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6	46	10.4
ปวช. 1	95	21.4
ปวช. 2	87	19.6
ปวช. 3	41	9.3
เกรดเฉลี่ยสะสมครั้งล่าสุด		
≤ 2.00	23	5.2
2.00-2.99	207	46.7
3.00-4.00	213	48.1
Min-Max = 1-3.97; $M = 2.9$; $SD = 0.53$		
การนับถือศาสนา		
พุทธ	438	98.9
คริสต์	4	0.9
อิสลาม	1	0.2
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
คู่	250	56.4
หย่า/ แยก	141	31.8
หม้าย	52	11.8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ที่อยู่อาศัยด้วยในปัจจุบัน		
อยู่กับบิดาและมารดา	250	56.4
อยู่กับมารดาหรือบิดา	129	29.1
อยู่กับญาติ	59	13.3
อยู่กับเพื่อน/ คนรู้จัก	4	0.9
พักอยู่คนเดียว	1	0.3
เขตที่อยู่อาศัย		
ในเขตเมือง/ ในเขตเทศบาล	239	54.0
นอกเขตเมือง/ นอกเขตเทศบาล	204	46.0

ส่วนที่ 2 ทุนชีวิต

กลุ่มตัวอย่างมีทุนชีวิตในภาพรวมเท่ากับร้อยละ 67.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายพลังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทุนชีวิตผ่านเกณฑ์ 4 พลัง เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ พลังครอบครัวและพลังตัวตนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 76.07 และ 75.53) ตามลำดับ พลังสร้างปัญญา และพลังเพื่อนและกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.20 และ 60.89) ส่วนพลังชุมชนอยู่ในระดับ ไม่ผ่านเกณฑ์ (ร้อยละ 53.94)

เมื่อพิจารณาจุดอ่อนและจุดแข็งพลังแต่ละด้านของทุนชีวิตพบว่า พลังตัวตนจุดอ่อน คือ ฉันกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น (ร้อยละ 51.99) จุดแข็ง คือ ฉันกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง (ร้อยละ 81.49) พลังครอบครัวจุดอ่อน คือ ฉันปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากผู้ปกครองได้อย่างสบายใจไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ (ร้อยละ 64.56) จุดแข็ง คือ ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง (ร้อยละ 86.31) พลังสร้างปัญญา จุดอ่อน คือ ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อประเภทอื่น ๆ กับครูเป็นประจำ (ร้อยละ 46.20) จุดแข็ง คือ ฉันอยากเรียนให้ได้ดี ไม่เอาเปรียบ และรู้จักแบ่งปันผู้อื่น (ร้อยละ 79.61) พลังเพื่อนและกิจกรรม จุดอ่อน คือ ฉันได้เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเป็นประจำ (ร้อยละ 51.92) จุดแข็ง คือ ฉันมีเพื่อนสนิทที่เป็นแบบอย่างที่ดี และชักนำให้ฉันทำดี (ร้อยละ 68.99) และพลังชุมชน จุดอ่อน คือ ฉันได้รับมอบหมาย

บทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (ร้อยละ 46.35) จุดแข็ง คือ ฉันมีผู้ใหญ่อื่น
นอกเหนือจากผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม (ร้อยละ 61.85)

ตารางที่ 4 ร้อยละรายชื่อ ทุนชีวิตของวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี ($n = 443$)

ทุนชีวิต	ข้อ	รายการต้นทุนชีวิต	% รายชื่อ
พลังตัวตน 75.53%	10	ฉันกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง (เช่น เพศสัมพันธ์ ยาเสพติด ความรุนแรง และสื่อที่ไม่ดี)	81.49
	8	ฉันเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนที่มีความคิดเห็น หรือการดำเนินชีวิตแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี	77.88
	15	ฉันรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง	74.57
	6	ฉันยึดมั่นในพฤติกรรมที่ดี	73.36
	5	ฉันรับผิดชอบในสิ่งที่ฉันทำ (ไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไรก็ตาม)	71.48
	2	ฉันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เพศชาย หญิง เพศทางเลือก เป็นต้น	68.92
	9	ฉันเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนที่มีความคิดเห็น หรือการดำเนินชีวิตแตกต่างกันได้เป็นอย่างดี	66.97
	13	ฉันรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า	66.29
	14	ฉันมีเป้าหมายในชีวิตชัดเจน	65.99
	1	ฉันเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก	65.54
	7	ฉันมีการวางแผนและการตัดสินใจก่อนลงมือทำเสมอ	62.30
	11	ฉันพยายามแก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยสติปัญญามากกว่าอารมณ์ (ไม่ใช่ความรุนแรง)	60.50
	4	ฉันพูดความจริงเสมอถึงแม้บางครั้งมันจะทำให้ยาก	60.05
	12	ฉันสามารถควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น ควบคุม อารมณ์เวลาโกรธ ได้ดีเมื่อเกิดการโต้เถียงหรือขัดแย้ง	54.93
	3	ฉันกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น	51.99

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ทุนชีวิต	ข้อ	รายการต้นทุนชีวิต	% รายข้อ	
พลัง ครอบครัว 76.07%	19	ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และมีความสุข เมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง	86.31	
	21	ฉันมีผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม	82.76	
	16	ฉันได้รับความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่และการสนับสนุน ในทางที่ดีจากครอบครัว	81.41	
	18	ฉันมีผู้ปกครองที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือด้านการเรียนรู้	80.36	
	22	ฉันมีผู้ปกครองที่สนับสนุนให้ฉันทำในสิ่งที่ฉันชอบหรืออยากทำ	77.43	
	20	ฉันอยู่ในครอบครัวที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ชัดเจน มีเหตุผล และมีการดูแลให้ปฏิบัติ	69.68	
	23	ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่น ๆ ภายในครอบครัวเป็นประจำ	66.06	
	17	ฉันปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากผู้ปกครองได้อย่างสบายใจ ไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่	64.56	
	พลังสร้าง ปัญญา 63.20%	28	ฉันอยากเรียนให้ได้ดี ไม่เอาเปรียบ และรู้จักแบ่งปันผู้อื่น	79.61
		26	ฉันอยู่ในสถาบันการศึกษาที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนมีเหตุผล และมีการดูแลให้ปฏิบัติตาม	72.84
24		ฉันอยู่ในสถาบันการศึกษาที่เอาใจใส่ สนับสนุน และช่วยเหลือ ผู้เรียนได้ดี	69.60	
27		ฉันมีครูที่สนับสนุนให้ฉันทำในสิ่งที่ฉันชอบหรืออยากทำ	68.55	
25		ฉันรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในสถาบันการศึกษา	68.25	
31		ฉันรักและผูกพันกับสถาบันการศึกษาของฉัน	66.52	
29		ฉันเอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	64.79	
33		ฉันใฝ่รู้ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชุมชน	56.96	
30		ฉันทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนทุกวัน	52.29	
32		ฉันอ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ	49.59	
34		ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่น ๆ กับครูเป็นประจำ	46.20	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ทุนชีวิต	ข้อ	รายการต้นทุนชีวิต	% รายข้อ
พลังเพื่อน	35	ฉันมีเพื่อนสนิทที่เป็นแบบอย่างที่ดีและชักนำให้ฉันทำดี	68.99
และกิจกรรม	36	ฉันทำกิจกรรมสร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจ 60.89%	65.61
	40	ฉัน มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับสื่อที่สร้างสรรค์กับเพื่อน	60.50
	39	ฉันและเพื่อนชวนกันทำกิจกรรมที่ดีเป็นประจำ	59.59
	38	ฉันร่วมกิจกรรมทางศาสนา หรือประกอบพิธีกรรมเป็นประจำ	58.69
	37	ฉันได้เล่นกีฬา หรือออกกำลังกายเป็นประจำ	51.92
พลังชุมชน	48	ฉันมีผู้ใหญ่อื่นนอกเหนือจากผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดี 53.94%	61.85
	41	ฉันมีญาติหรือผู้ใหญ่ นอกเหนือจากผู้ปกครองที่ฉันสามารถ ปรึกษาหารือและขอความช่วยเหลือได้อย่างสบายใจ	60.72
	46	ฉันรู้สึกอบอุ่น มีความสุข และภูมิใจในวิถีชีวิตเมื่ออยู่ในชุมชน ของฉัน	59.07
	43	ฉันรู้สึกว่าคนในชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของเด็ก และเยาวชน	52.14
	47	ฉันมีเพื่อนบ้านคอยสอดส่อง และดูแลพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม	51.09
	45	ฉันร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ	50.41
	42	ฉันมีเพื่อนบ้านที่สนใจ และให้กำลังใจฉัน	49.89
	44	ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ต่อชุมชน	46.35
ต้นทุนชีวิตโดยรวม			67.36

ในการวิเคราะห์ทุนชีวิตที่ประกอบด้วยพลัง 5 ด้าน 48 ตัวชี้วัดพบว่า ทุนชีวิตรายข้อที่มีความอ่อนแอ (คะแนนต่ำสุด) 5 อันดับแรก ได้แก่ ฉันสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ (ร้อยละ 46.20) ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (ร้อยละ 46.35) ฉันอ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ (ร้อยละ 49.59) ฉันมีเพื่อนบ้าน

ที่สนใจและให้กำลังใจฉัน (ร้อยละ 49.89) และฉันร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ (ร้อยละ 50.41)

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดที่มีเปอร์เซ็นต์การตอบรายชื่อน้อยที่สุด 5 อันดับแรก

ข้อที่	ข้อความ	ร้อยละ
34	ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุทีวี สื่อประเภทอื่น ๆ กับครูเป็นประจำ	46.20
44	ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน	46.35
32	ฉันอ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ	49.59
42	ฉันมีเพื่อนบ้านที่สนใจและให้กำลังใจฉัน	49.89
45	ฉันร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ	50.41

เมื่อพิจารณาทุนชีวิตโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มตามการผ่านเกณฑ์ (คะแนน > ร้อยละ 60) พบว่า ด้านพลังตัวตน กลุ่มตัวอย่างมีพลังตัวตนไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 26 และผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 74 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 44 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 15 คะแนนเฉลี่ย 30.07 ($SD = 5.57$) ด้านพลังครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.5 ผ่านเกณฑ์ และไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 16.5 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 24 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนนเฉลี่ย 18.26 ($SD = 4.18$) ด้านพลังสร้างปัญญา กลุ่มตัวอย่างมีพลังตัวตนไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 40.9 และผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 59.1 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 33 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 6 คะแนนเฉลี่ย 20.86 ($SD = 5.13$) ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 45.8 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 54.2 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 18 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 2 คะแนนเฉลี่ย 10.96 ($SD = 3.35$) ด้านพลังชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 40 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 24 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 คะแนนเฉลี่ย 12.95 ($SD = 5.49$)

ตารางที่ 6 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทุนชีวิต ($n = 443$)

ต้นทุนชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พลังตัวตน		
ไม่ผ่านเกณฑ์	115	26.0
ผ่านเกณฑ์	328	74.0
Min-Max = 15-44; $M = 30.07$; $SD = 5.57$		
พลังครอบครัว		
ไม่ผ่านเกณฑ์	73	16.5
ผ่านเกณฑ์	370	83.5
Min-Max = 2-24; $M = 18.26$; $SD = 4.18$		
พลังสร้างปัญญา		
ไม่ผ่านเกณฑ์	181	40.9
ผ่านเกณฑ์	262	59.1
Min-Max = 6-33; $M = 20.86$; $SD = 5.31$		
พลังเพื่อนและกิจกรรม		
ไม่ผ่านเกณฑ์	203	45.8
ผ่านเกณฑ์	240	54.2
Min-Max = 2-18; $M = 10.96$; $SD = 3.35$		
พลังชุมชน		
ไม่ผ่านเกณฑ์	266	60.0
ผ่านเกณฑ์	177	40.0
Min-Max = 0-24; $M = 12.95$; $SD = 5.49$		

ส่วนที่ 3 การมีเพศสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 71.8 ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์และกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 28.2 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว อายุน้อยสุดในการมีเพศสัมพันธ์ คือ 12 ปี อายุมากที่สุดที่มีเพศสัมพันธ์ คือ 19 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 15.4 ปี ($SD = 1.14$)

ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศสัมพันธ์แล้วพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.0 มีเพศสัมพันธ์กับคนรักของตนเอง สถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ บ้านแฟน ร้อยละ 47.2 รองลงมา คือ

บ้านตนเอง ร้อยละ 24 และ โรงแรม ร้อยละ 20.8 ตามลำดับ สาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์ เกิดจากบรรยากาศพาไป ร้อยละ 36.8 รองลงมาเกิดจากความอยากลองอยากรู้ ยินยอมพร้อมใจ และถูกเฝ้าโลม คิดเป็นร้อยละ 30.4, 18.4 และ 12.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การมีเพศสัมพันธ์ ($n = 443$)		
ไม่มี	318	71.78
มี	125	28.22
อายุการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (ปี) ($n = 125$)		
12	1	0.8
13	2	1.6
14	21	16.8
15	47	37.6
16	36	28.8
17	14	11.2
18	3	2.4
19	1	0.8
Min-Max = 12-19; $M = 15.4$; $SD = 1.14$		
บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก ($n = 125$)		
คนรัก	120	96.0
เพื่อน	4	3.2
ญาติ	1	0.8
สถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ($n = 125$)		
บ้านแฟน	59	47.2
บ้านตนเอง	30	24.0
โรงแรม	26	20.8
บ้านเพื่อน	9	7.2
อื่น ๆ เช่น ห้องน้ำปั๊ม	1	0.8

ตารางที่ 7 (ต่อ)

พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์		
บรรยากาศพาไป	46	36.8
อยากรู้ อยากลอง	38	30.4
ยินยอมพร้อมใจ	23	18.4
ถูกเล่าโลม	16	12.8
ถูกบังคับโดยไม่ยินยอม	2	1.6

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง

กลุ่มตัวอย่างมีทุนชีวิตทางด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์มีสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกัน เมื่อนำสัดส่วนที่แตกต่างกันดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยควบคุมผลกระทบจากปัจจัยอื่น ๆ แล้ว พบว่า ทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามขนาดของความสัมพันธ์ ได้แก่ พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์มีสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพลังครอบครัวผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 50.7 และ 23.8 ตามลำดับ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เป็น 2.21 เท่า (95% CI = 1.248-3.912) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีพลังครอบครัวผ่านเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างที่มีพลังสร้างปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์มีสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญา ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 39.8 และ 20.2 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพลังสร้างปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์ มีโอกาเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เป็น 1.69 เท่า (95% CI = 1.044-2.760) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีพลังครอบครัวผ่านเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างที่มีพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์มีสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 38.4 และ 19.6 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์ มีโอกาเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เป็น 1.65 เท่า (95% CI = 1.009-2.701) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีพลังเพื่อนและกิจกรรมผ่านเกณฑ์ และกลุ่มตัวอย่างที่มีพลังชุมชนไม่ผ่านเกณฑ์มีสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิตด้านพลังชุมชนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 36.1 และ 16.4 ตามลำดับ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพลังชุมชนไม่ผ่านเกณฑ์ มีโอกาเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เป็น 1.75 เท่า

(95% CI = 1.031-2.958) ของกลุ่มตัวอย่างที่มีพลังชุมชนผ่านเกณฑ์ ส่วนพลังตัวตนพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิตด้านพลังตัวตนไม่ผ่านเกณฑ์ มีสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีต้นชีวิตด้านพลังตัวตนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 36.5 และ 25.3 ตามลำดับ แต่พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (95% CI = 0.472-1.391)

ตารางที่ 8 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทุนชีวิตและการมีเพศสัมพันธ์ ($n = 443$)

ต้นทุนชีวิต	ไม่มีเพศสัมพันธ์		มีเพศสัมพันธ์		Adjusted OR	95% CI
	$(n = 318)$		$(n = 125)$			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
พลังตัวตน						
ผ่านเกณฑ์ ^(R)	245	74.7	83	25.3		
ไม่ผ่านเกณฑ์	73	63.5	42	36.5	0.81	0.472-1.391
พลังครอบครัว						
ผ่านเกณฑ์ ^(R)	282	76.2	88	23.8		
ไม่ผ่านเกณฑ์	36	49.3	37	50.7	2.21**	1.248-3.912
พลังสร้างปัญญา						
ผ่านเกณฑ์ ^(R)	209	79.8	53	20.2		
ไม่ผ่านเกณฑ์	109	60.2	72	39.8	1.69*	1.044-2.760
พลังเพื่อนและกิจกรรม						
ผ่านเกณฑ์ ^(R)	193	80.4	47	19.6		
ไม่ผ่านเกณฑ์	125	61.6	78	38.4	1.65*	1.009-2.701
พลังชุมชน						
ผ่านเกณฑ์ ^(R)	148	83.6	29	16.4		
ไม่ผ่านเกณฑ์	170	63.9	96	36.1	1.75*	1.031-2.958

มีนัยสำคัญทางสถิติ * = $p < .05$ ** = $p < .01$ *** = $p < .001$ ^(R) = กลุ่มอ้างอิง

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Correlational research design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทุนชีวิต การมีเพศสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสหศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดจันทบุรี และนักเรียนชั้นปวช. ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 443 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Binary Logistic Regression ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% CI สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอายุเฉลี่ย 16.6 ปี ($SD = 1.05$) กำลังศึกษาในสายสามัญระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และสายอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-ชั้นปีที่ 3 จำนวนใกล้เคียงกัน นักเรียนประมาณครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 48.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 3 ขึ้นไป เกือบทั้งหมด ร้อยละ 98.9 นับถือศาสนาพุทธ มากกว่าครึ่งอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (ร้อยละ 56.4) และมีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน รองลงมาบิดามารดาหย่าร้าง/ แยกทางกัน (ร้อยละ 56.4 และร้อยละ 31.8 ตามลำดับ) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยในเขตเมือง (ร้อยละ 54)

2. ทุนชีวิต กลุ่มตัวอย่างมีทุนชีวิตในภาพรวมเท่ากับร้อยละ 67.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายพลังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทุนชีวิตเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ พลังครอบครัว และพลังตัวตนอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 76.07 และร้อยละ 75.53 ตามลำดับ) พลังสร้างปัญญา และพลังเพื่อนและกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 63.20 และร้อยละ 60.89) ส่วนพลังชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 53.94) ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ เมื่อพิจารณาทุนชีวิตทั้ง 5 ด้านพบว่า ทุนชีวิตรายชื่อที่มีความอ่อนแอ (คะแนนต่ำสุด) 5 อันดับแรก ได้แก่ การสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ (ร้อยละ 46.20) การได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (ร้อยละ 46.35) การอ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ (ร้อยละ 49.59) การมีเพื่อนบ้านที่สนใจและให้กำลังใจ (ร้อยละ 49.89) และการร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ (ร้อยละ 50.41)

จุดอ่อนแต่ละด้านของทุนชีวิตพบว่า พลังตัวตนจุดอ่อน คือ ฉันทก้ายีนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น (ร้อยละ 51.99)

พลังครอบครัวจุดอ่อนคือ ฉันปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากผู้ปกครองได้อย่างสบายใจไม่ว่าเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ (ร้อยละ 64.56) พลังสร้างปัญญาจุดอ่อน คือ ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่น ๆ กับครูเป็นประจำ (ร้อยละ 46.20) พลังเพื่อนและกิจกรรมจุดอ่อน คือ ฉันได้เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายเป็นประจำ (ร้อยละ 51.92) และพลังชุมชนจุดอ่อน คือ ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน (ร้อยละ 46.35)

3. พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.2 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วอายุน้อยสุดในการมีเพศสัมพันธ์ คือ 12 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 96 มีเพศสัมพันธ์กับคนรักของตนเอง สถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ บ้านแฟน ร้อยละ 47.2 รองลงมา คือ บ้านตนเองร้อยละ 24 และโรงแรมร้อยละ 20.8 ตามลำดับ สาเหตุของการมีเพศสัมพันธ์เกิดจากบรรยากาศพาไปร้อยละ 36.8 รองลงมาเกิดจากความอยากรองอยากรู้ ยินยอมพร้อมใจ และถูกเล้าโลม คิดเป็นร้อยละ 30.4, 18.4 และ 12.8 ตามลำดับ

4. ทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง ได้แก่ พลังครอบครัว (AOR = 2.21, 95% CI = 1.248-3.912) พลังสร้างปัญญา (AOR = 1.69, 95% CI = 1.044-2.760) พลังเพื่อนและกิจกรรม (AOR = 1.65, 95% CI = 1.009-2.701) และพลังชุมชน (AOR = 1.75, 95% CI = 1.031-2.958) ส่วนพลังตัวตน พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ (AOR = 0.81, 95% CI = 0.472-1.391)

การอภิปรายผลการศึกษา

ทุนชีวิต

ทุนชีวิตของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและทุนชีวิตในแต่ละพลังมีระดับที่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ดังนี้ พลังตัวตน เป็นการรวมพลังคุณค่าในตนเอง พลังศรัทธา และความเชื่อมั่น จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพลังตัวตนอยู่ในระดับดี และมีคะแนนรายชื่ออยู่ในเกณฑ์ดีและดีมากในเรื่องการกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง เช่น เพศสัมพันธ์ ยาเสพติด ความรุนแรงและสื่อที่ไม่ดี การเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับคนที่มีความคิดเห็นหรือการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน การรู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง การยึดมั่นในพฤติกรรมที่ดี รวมทั้งรับผิดชอบในสิ่งที่ทำแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นกลุ่มนี้มีความรู้สึกเชื่อมั่น เห็นคุณค่าในตนเอง มีความรับผิดชอบและการยึดมั่นในพฤติกรรมที่ดี อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นตอนปลาย จึงสามารถใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองอย่างมาก เพียงแต่ยังขาดเรื่องประสบการณ์ (พนม เกตุมาน, 2550; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองส่งผลให้วัยรุ่นเกิดความมั่นใจ

รู้สึกถึงความมีคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจทำให้มีการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ได้ดี ไม่ว่าจะเป็นทักษะการปฏิเสธต่อพฤติกรรมเสี่ยงหรือทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (ณัฐภาพ ระยะเวลา, 2553) อย่างไรก็ตามมีสองข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ (< ร้อยละ 60) เกี่ยวกับการควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น ควบคุมอารมณ์ในเวลาโกรธได้ดีเมื่อเกิดการโต้เถียงหรือขัดแย้ง และการกล้ายืนหยัดในสิ่งที่เชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็นแม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น สะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นในกลุ่มนี้จะมีความสามารถในการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ดี แต่ยังคงมีปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นยังขาดในเรื่องประสบการณ์และมักคล้อยสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ประกอบกับมีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิด เครียด และโกรธง่าย วัยนี้จะมีความคิดเชิงอุดมคติสูง (Idealism) ต้องการให้เกิดความถูกต้องความชอบธรรมในสังคม และจะรู้สึกอึดอัดกับข้อจำกัดกับความไม่ถูกต้องในสังคมหรือในบ้าน ในบางครั้งจะแสดงออกวิพากษ์วิจารณ์พ่อแม่หรือครูอาจารย์ตรง ๆ และรุนแรง การต่อต้านและประท้วงจึงเกิดขึ้นบ่อยในวัยนี้ (พนม เกตุมาน, 2550; ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553)

พลังครอบครัวเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันของชีวิต ครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพลังครอบครัวอยู่ในระดับดี และมีคะแนนรายข้อผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีคะแนนรายข้ออยู่ในเกณฑ์ดีมากในเรื่องความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวเป็นอันดับสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดา และบิดามารดามีสถานภาพสมรสคู่ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างนี้อยู่ในครอบครัวที่ประกอบไปด้วยทั้งบิดามารดา จึงมีโอกาสได้รับความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ และได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด พลังครอบครัวนี้จึงเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่จะป้องกันไม่ให้อายุรุ่นก้าวสู่พฤติกรรมเสี่ยงได้ (สุริยเดว ทรีปาตี, 2552 ก)

พลังสร้างปัญญา เป็นพลังที่มีความสำคัญมากในช่วงวัยเรียน เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ในระบบโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงมีผลต่อทักษะชีวิต และครูจะมีบทบาทสำคัญมาก จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพลังสร้างปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง และมีคะแนนรายข้ออยู่ในเกณฑ์ดีเพียง 2 ข้อในเรื่องการอยากเรียนให้ได้ดี ไม่เอาเปรียบและรู้จักแบ่งปันผู้อื่น และการอยู่ในสถานบันการศึกษาที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน มีเหตุผล และมีการดูแลให้ปฏิบัติตาม ส่วนที่เหลือเกือบทั้งหมดอีก 9 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ยังขาดความเอาใจใส่ในการเรียน และขาดความใฝ่รู้ ที่จะเรียนรู้ชุมชน หรือสังคมรอบ ๆ ตัว สอดคล้องกับการศึกษาของสุริยเดว ทรีปาตี (2554) ที่ทำการศึกษาในเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่อยู่นอกสถานพินิจแรกรับ ในเยาวชนไทย พบว่า พลังสร้างปัญญาของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่อยู่นอกสถานพินิจแรกรับ ในเยาวชนไทย ต่ำกว่าเยาวชนทั่วไปทุกข้อ

พลังเพื่อนและกิจกรรม เป็นพลังที่มีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้ อยากลอง และมักชอบทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพลังเพื่อน และกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง และไม่ผ่านเกณฑ์เท่า ๆ กัน สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์กับเพื่อนน้อย ได้แก่ การเล่นกีฬา การออกกำลังกาย การเล่นดนตรี เป็นต้น รวมทั้งการขาดแบบอย่างที่ดีจากเพื่อนทั้ง ๆ ที่วัยนี้เพื่อนมีอิทธิพลอย่างมาก เพราะเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อน เพื่อนจึงมีอิทธิพลทั้งแนวคิด ค่านิยม และการแก้ปัญหาในชีวิต มีการเรียนรู้และถ่ายทอดแบบอย่างกันภายในกลุ่ม (รศวันต์ อาริมิตร, 2555)

พลังชุมชนเป็นพลังของกลุ่มคนที่อาศัยการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร มีมิตรไมตรี มีความอบอุ่น ความปลอดภัย รวมถึงการมีจิตอาสา และมีกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพลังชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (ไม่ผ่านเกณฑ์) และเมื่อพิจารณาจุดอ่อน 5 อันดับคะแนน พบว่า จุดอ่อนส่วนใหญ่อยู่ในพลังชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ การมีเพื่อนบ้านที่สนใจ และให้กำลังใจ การร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันจังหวัดจันทบุรี มีสภาพสภาพบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมเมือง มีแนวโน้มเป็นสังคมปัจเจกมากขึ้น และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมือง ทำให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนน้อย ขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนเองก็ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของวัยรุ่น ขาดความเอาใจใส่ และรับผิดชอบต่อเยาวชน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ตาม “โครงการศึกษาต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทยในระบบสถานศึกษา ปีการศึกษา 2552” พบว่า พลังด้านชุมชนเป็นต้นทุนชีวิตที่ต่ำที่สุด ในข้อที่ต่ำ คือ การได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ ที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน และการร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ

การมีเพศสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนอาชีวศึกษา (ปวช. 1-3) ร้อยละ 28.2 มีเพศสัมพันธ์แล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันของ สำนักงานระบาควิทยา กรมควบคุมโรค (2554) ซึ่งศึกษาในเด็กมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาทั่วประเทศไทย พบว่า ร้อยละ 30 เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ขณะที่ผลการศึกษาที่ผ่านมาล่าสุดของ กรมอนามัย สำนักงานการเจริญพันธ์ (2558) ที่ศึกษาสถานการณ์อนามัยเจริญพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนพบว่า นักเรียนเพศหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ร้อยละ 18.2 และชั้นปวช. 2 ร้อยละ 48.2 เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วจะเห็นได้ว่าอัตรา
การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในจังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นทั่วไปของประเทศ
ส่วนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี พบว่า อายุน้อยสุด
ในการมีเพศสัมพันธ์ คือ 12 ปี ซึ่งมากกว่าเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลทั้งประเทศ
จากกรมอนามัยที่พบอายุน้อยสุดของการมีเพศสัมพันธ์ คือ 10 ปี (กรมอนามัย กระทรวง
สาธารณสุข, 2557) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในช่วงอายุ 14-17 ปี
(อายุเฉลี่ยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก 15.4 ปี) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพร จิรวัดเนกุล
(2554) ที่ศึกษาในวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ พบว่า ในภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคกลาง วัยรุ่นมี
เพศสัมพันธ์ครั้งแรก ในช่วงอายุระหว่าง 15-17 ปี นอกจากนี้การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่น
หญิง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ร้อยละ 96 มีเพศสัมพันธ์กับคนรักของตนเอง สถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์
ครั้งแรกคือ บ้านแฟน ร้อยละ 47.2 รองลงมาคือบ้านตนเอง และโรงแรม (ร้อยละ 24 และร้อยละ
20.8 ตามลำดับ) สอดคล้องกับการศึกษาของ ต้ม บุญรอด (2550) ที่พบว่า บุคคลที่วัยรุ่นส่วนใหญ่
มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรกคือ คนรักหรือแฟน โดยในเพศหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนรัก
หรือแฟนร้อยละ 78.2 และจากการสำรวจของ สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวง
สาธารณสุข (2554) ที่สำรวจพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
และ ปวช. ชั้นปีที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างในทุกระดับชั้นมีส่วนเกินครึ่งที่เลือกมีเพศสัมพันธ์ครั้ง
แรกที่บ้านของตนเองหรือบ้านเพื่อน โดยกลุ่มเด็กหญิงเลือกใช้บ้านเพื่อนหรือบ้านตนเองเป็น
สถานที่ที่ใช้ ในการมีเพศสัมพันธ์มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลปี พ.ศ. 2552 และ ปี พ.ศ. 2553
เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวโน้มการเลือกใช้สถานที่ในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไป
(สำนักงานระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2554) แม้บ้านยังเป็นจุดเสี่ยง
อันดับหนึ่งแต่ก็มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สถานที่อื่น ๆ กลับมีส่วนเพิ่มขึ้น เช่น โรงแรม
อพาร์ทเมนท์ ห้องเช่า (ชั่วคราว) และหอพัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษานี้

ความสัมพันธ์ระหว่างทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง

สำหรับทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม
และพลังชุมชน ส่วนพลังตัวตนพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง
จังหวัดจันทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการศึกษาดังกล่าวสามารถอภิปรายตามความสัมพันธ์
ได้ดังนี้

1. ทุนชีวิตด้านพลังครอบครัว

พลังครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิต

ด้านพลังครอบครัวไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพลังครอบครัวผ่านเกณฑ์ สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้พลังครอบครัวเป็นพลังความรัก ความเอาใจใส่ ความอบอุ่น ปลอดภัย มีชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัย มีปียวาจาในบ้าน และมีการให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมเชิงบวก (สุริยเดว ทรีปาตี, 2554) พลังความรัก ความเอาใจใส่ความอบอุ่น เป็นสิ่งที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น เป็นเสมือนภูมิคุ้มกันให้กับวัยรุ่นจึงป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ได้ หลายการศึกษาพบว่า ตัวอย่างจากบิดามารดาและสภาพแวดล้อมภายในบ้านเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นสามารถเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงได้ เช่น งานวิจัยของ รัตน์ดาวรรณ คลังกลาง (2552) ที่พบว่าสัมพันธภาพของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และการศึกษาของ นิยม จันทน์นวล และคณะ (2557) ที่พบว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวไม่ดีเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวดี 5.7 เท่า ($OR = 5.7, 95\% CI = 1.2-26.4$) นอกจากนี้การศึกษาของ สุนันต์ทา วงษ์ชารี (2554) ยังพบว่า อิทธิพลพ่อแม่ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อความมุ่งมั่นในการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ($p < .01$)

2. ทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญา

พลังสร้างปัญญามีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญาไม่ผ่านเกณฑ์ มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพลังสร้างปัญญาผ่านเกณฑ์ สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 การที่วัยรุ่นประสบผลสำเร็จในการเรียน จะเกิดความมุ่งมั่นในการเพิ่มพลังปัญญา เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นพลังที่มีความหมายมากในช่วงวัยเรียน เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ในระบบ โรงเรียน โรงเรียนจึงมีผลต่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะชีวิตของวัยรุ่นในการเรียนรู้ จากสื่อออนไลน์หรือการอ่านหนังสือต่าง ๆ การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้วัยรุ่นรอบรู้ และทันเหตุการณ์ ทันสื่อและสังคมในปัจจุบัน พลังสร้างปัญญา จึงมีความสำคัญต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศของ Murphey et al. (2004) พบว่า ผลการเรียนของนักเรียนเป็นตัวทำนายทุกพฤติกรรมเสี่ยงรวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น และการศึกษาของ Reiminger et al. (2005) พบว่า ต้นทุนชีวิตในเรื่องของการสนับสนุนจากโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงลบ ในระดับปานกลางกับพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่อง การสูบบุหรี่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการมีคู่นอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .01$) สอดคล้องกับการศึกษาของ วัชรภรณ์ บัตรเจริญ (2554) ยังพบว่า ผลการเรียน มีความสัมพันธ์ ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p = .01$)

3. ทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม

พลังเพื่อนและกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพลังเพื่อนและกิจกรรมผ่านเกณฑ์สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อน เพื่อนจึงมีอิทธิพลทั้งแนวคิด ค่านิยม และการแก้ปัญหาในชีวิตมีการเรียนรู้และถ่ายทอดแบบอย่างจากกลุ่มเพื่อน ดังนั้นการอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ดี ย่อมนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ดีตามไปด้วย (รศวันต์ อาริมิตร, 2555) สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตน์ดาวรรณ คลังกลาง (2552) ที่พบว่า ลักษณะเพื่อนสนิทที่คบมีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นเมื่อเพื่อนส่วนมากแสดงพฤติกรรมแบบใดก็จะเกิดการเลียนแบบกันง่ายที่สำคัญวัยรุ่นนอกรับรู้ผิด ๆ ผ่านทางพฤติกรรมทางเพศของเพื่อนว่า พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ปกติ เป็นแฟชั่น ถ้าไม่ทำตามจะเป็นคนที่ล้าสมัย ดังนั้นพลังเพื่อนและกิจกรรมจึงมีความสำคัญต่อวัยรุ่นนอกรับรู้ผิด ๆ และกิจกรรมไปในทางที่ดี ก็จะสร้างเสริมต้นทุนชีวิตที่ดี แต่ถ้ามีเพื่อนในกลุ่มเสี่ยงและชักนำกันไปทำกิจกรรมที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ พลังเพื่อนและกิจกรรมจึงมีความสำคัญต่อการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ในวัยรุ่นนอกรับรู้ผิด ๆ การวิจัยในต่างประเทศของ Vesely et al. (2004) พบว่า วัยรุ่นที่มีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีมีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนเป็นแบบอย่างที่ดีเกือบ 2 เท่า (OR = 1.82, 95% CI = 1.37-2.41) นอกจากนี้การศึกษาของ อภิญา เปี่ยมวัฒนาทรัพย์ และคณะ (2552) พบว่าการรับรู้บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .05$) และการศึกษาของ สุนันต์ทา วงษ์ชารี (2554) ที่พบว่า อิทธิพลของเพื่อนมีความสัมพันธ์ต่อความมุ่งมั่นในการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ ในวัยรุ่นหญิงตอนต้น ($p < .01$)

4. ทุนชีวิตด้านพลังชุมชน

พลังชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีทุนชีวิตในด้านพลังชุมชนไม่ผ่านเกณฑ์มีโอกาสเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีพลังชุมชนผ่านเกณฑ์ สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 เนื่องจากพลังชุมชนเป็นการอยู่ร่วมกันของบุคคลด้วยความเอื้ออาทร มีมิตรไมตรี มีความอบอุ่น ความปลอดภัย มีจิตอาสา และมีกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชน (สุริยเดว ทรีปาตี, 2554) บุคคลที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและอยู่ในชุมชนที่ปลอดภัยนับว่าเป็นการมีต้นทุนชีวิตที่ดีและเป็นการมีภูมิคุ้มกัน ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ของวัยรุ่นนอกรับรู้ผิด ๆ ได้ สอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศของ Beebe et al. (2008) พบว่า บทบาทของผู้ใหญ่ในสังคมที่เป็นแบบอย่างที่ดีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นนอกรับรู้ผิด ๆ ในรัฐโอคลาโฮมา 7.5 เท่า

(OR = 7.5, 95% CI = 2.1-25.6) และจากการศึกษาของ ถังนา ฉายศรี และคณะ (2553) ที่พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีการรับรู้บทบาททางเพศจากชุมชนที่ไม่เหมาะสม จะเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่มีการรับรู้บทบาททางเพศจากชุมชนที่เหมาะสม 1.88 เท่า (OR = 1.88, 95% CI = 1.11-3.17)

5. ทุนชีวิตด้านพลังตัวตน

พลังตัวตนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 74 มีพลังตัวตนผ่านเกณฑ์ แต่ทั้งนี้เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์มีปัจจัยหลากหลายมาเกี่ยวข้อง และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีการสร้าง และหลังฮอร์โมนทางเพศอย่างมากและรวดเร็ว ทำให้ควบคุมความต้องการทางเพศที่เกิดตามธรรมชาติได้ยาก นอกจากนี้ยังมีพัฒนาการด้านความเป็นอิสระ (Independence) และมีพัฒนาการด้านความคิด ศิลธรรม และอารมณ์ (Cognition Moral and Emotion) อย่างมาก ทำให้มีจุดยืนของตนเอง รับฟัง และเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และมองเห็นศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง มีความคิด วิเคราะห์ตามจริง ตัดสินใจด้วยเหตุผลมากขึ้น (รศวันต์ อาริมิตร, 2555) ทำให้พลังตัวตนของกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่มีความหลากหลาย ส่งผลทำให้ไม่เกิดความแตกต่างที่มากพอที่จะก่อให้เกิดความแตกต่างทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นฐาภ ระวะใจ (2553) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน ด้านสุขภาพของวัยรุ่น ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาพบว่า ทุนชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ครู พยาบาล และบุคลากรสาธารณสุขควรป้องกันวัยรุ่นหญิงไม่ให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยให้ความสำคัญในการส่งเสริมทุนชีวิตดังกล่าว โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ด้านพลังครอบครัว ควรสร้างโอกาสและลดช่องว่างระหว่างวัยด้วยการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีทักษะในการสื่อสารกับบุตรหลานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถพูดคุยกับวัยรุ่นได้อย่างเข้าใจ วัยรุ่นกล้าที่จะปรึกษาหารือและขอคำแนะนำจากผู้ปกครองร่วมถึงการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันเกี่ยวกับสื่อต่าง ๆ

1.2 ด้านพลังสร้างปัญญา ควรส่งเสริมให้วัยรุ่นสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่ทันสมัยเป็นที่นิยมและเข้าถึงได้ง่าย เช่น อินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ก อินستاแกรม เพราะสื่อมีอิทธิพลอย่างมากต่อค่านิยมและวิถีชีวิตของวัยรุ่น การห้ามไม่ให้วัยรุ่นเสพสื่อเหล่านั้นค่อนข้างยาก แต่จะอย่างไรให้วัยรุ่นเสพสื่ออย่างรู้เท่าทัน เลือกสื่อได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีนิสัยรักการอ่าน และรับผิดชอบการเรียนเพิ่มขึ้น

1.3 ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม ส่งเสริมให้วัยรุ่นได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ได้แก่ การเล่นกีฬา เล่นดนตรี ทำงานศิลปะ เป็นต้น ทั้งในโรงเรียน และชุมชนเพื่อการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดค่านิยมและ เรียนรู้สิ่งที่ดีในกลุ่มเพื่อน

1.4 ด้านพลังชุมชน ผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเปิดพื้นที่ในชุมชน สำหรับวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมและหล่อหลอมให้วัยรุ่นเป็นคนใฝ่ดี ช่วยเหลือสังคม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสถาบันครอบครัว โรงเรียน ชุมชน อาจจะอาศัยแกนนำโดยบิดามารดา ครู เพื่อน หรือผู้นำชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนให้วัยรุ่นมีส่วนร่วมในชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น

2. ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล ผู้บริหารสถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ในการนำมาเป็นแนวทางเพื่อการวางแผนงาน การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษาร่วมด้วย ซึ่งมีบริบทแตกต่างกัน เพื่อให้ครอบคลุมประชากรวัยรุ่นอย่างแท้จริง และพลังตัวตนของวัยรุ่นกลุ่มนี้อาจมีความแตกต่างจากวัยรุ่นในสถานศึกษา

2. ควรศึกษาติดตามระยะยาว เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) จึงมีข้อจำกัดในการอธิบายเชิงเหตุผล การศึกษาระยะยาวจะทำให้สามารถติดตามกลุ่มตัวอย่างจนผ่านระยะวัยรุ่น และสามารถอธิบายเชิงเหตุผลของวัยรุ่นในเรื่องทุนชีวิตกับการมีเพศสัมพันธ์ได้ชัดเจนขึ้น

3. ควรพัฒนาโปรแกรมการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ โดยการส่งเสริมพลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน

บรรณานุกรม

- กิตติยา ชนกาลมารวย. (2553). *อนามัยเจริญพันธ์ก้าวอย่างสุขภาพของคนทุกเพศวัย*. เข้าถึงได้จาก www.seaconsortium.net
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2557). *การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวไทย*. เข้าถึงได้จาก mis.bcn.ac.th/oalib/webopac/search.php?stype
- กรมอนามัย สำนักอนามัยการเจริญพันธ์. (2558). สถานการณ์อนามัยเจริญพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2558. เข้าถึงได้จาก http://rh.anamai.moph.go.th/more_news.php?cid=1&filename=index
- ฉวีวรรณ ศรีดาวเรือง. (2552). *สุขภาวะทางเพศของวัยรุ่นไทยในชนบท จังหวัดอุดรธานี: การวิจัยเชิงคุณภาพ*. เข้าถึงได้จาก <http://223.25.197.99/research/attachments>.
- ชุตติกาญจน์ พิลาศรี, สรญา แก้วพิบูลย์, ณัฐวุฒิ แก้วพิบูลย์, ชาญวิทย์ มณีนิล และสมาพร ศิริลาภ. (2552). *ปัจจัยวิถีชีวิตต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. เข้าถึงได้จาก w.tnrr.in.th/2558/?page=result_search&record_id=236625.
- ฐิติพร อิงคदारวงศ์, สุรีย์พร กฤษเจริญ, ทัศนีย์ พลอินทร์ และญาวณี จรุงศักดิ์. (2550). *พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา. สงขลานครินทร์เวชสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 25(6), 511-520.*
- ณัฐภาพ ระวะใจ. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี, 9(1), 113-120.*
- ณรงค์ สหเมธาพัฒน์. (2556, 16 กุมภาพันธ์). *ปลัดกระทรวงสาธารณสุข. สัมภาษณ์.*
- ตัม บุนรอด. (2550). *พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอำเภอเมืองของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคใต้. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสาธารณสุข, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ณัฐภาพ ระวะใจ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

- นิยม จันทน์นวล, เมธีรัตน์ มั่นวงศ์, พลากร สืบสำราญ และสุบรรณ สิงโต. (2557). ปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแห่งหนึ่ง
ในจังหวัดอุบลราชธานี. เข้าถึงได้จาก <http://www.thailand.digitaljournals.org>
- นวลพรรณ อิศโร, ชนัญชิตาคุณฎี ทูลศิริ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวสน์. (2558). ปัจจัยทำนายพฤติกรรม
ทางเพศที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดจันทบุรี. *วารสาร
คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 24(2), 72-84.
- บุญฤทธิ สุจริตน์. (2557). การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น: นโยบาย แนวทางการดำเนินงานและติดตาม
การประเมินผล. เข้าถึงได้จาก www.dmh.go.th.
- เบญจรัตน์ สุทินเผือก, กนิษฐา จำริญสวัสดิ์, จรวยพร สุภาพ และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์.
(2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับ
มัธยมจังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*, 40(3), 302-312.
- บั้นฑูร ลวรัตนากร. (2555). อายุมารดากับผลการคลอดของมารดาที่มาคลอดที่โรงพยาบาล
กันทรลักษณ์. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7*(1), 1-9.
- ประไพศรี แสงชลินทร์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวสน์ และพรนภา หอมสินธุ์. (2554). ปัจจัยป้องกัน
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดปทุมธานี.
วารสารคณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, 19(1), 11-22.
- ประภาพรรณ จูเจริญ. (2554). *เสริมศักยภาพครอบครัว: ครอบครัวเข้มแข็งชุมชนเข้มแข็ง
ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งครอบครัวและชุมชนในการจัดการสุขภาพ*. กรุงเทพฯ:
พี เอ ลีฟวิ่ง.
- พนม เกตุมาน. (2550). *พัฒนาการวัยรุ่น*. เข้าถึงได้จาก http://www.psychlin.co.th/new_page_56.htm
- พรจิรา ปรวิษรากุล. (2559). *แกะรอยหยักสมอง มองผลกระทบการพนัน*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีน
ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พรนภา หอมสินธุ์. (2558). *การป้องกันการสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น*.
ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.
- รัตน์ดาวรรณ คลังกลาง. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นโรงเรียน
มัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ในอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น*. เข้าถึงได้จาก
<http://www.tnrr.in.th>
- รศวันต์ อาริมิตร. (2555). *Practical points adolescent health care*. กรุงเทพฯ: เอ-พลัส พรีน.

- ลือชัย ศรีเงินยวง. (2552). *คู่มือการทำงานเพื่อนำหลักพุทธธรรมมาแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศ และการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ.
- ลัษณา ฉายศรี, จรวยพร สุภาพ, ปิยะธิดา ขจรชัยกุล และปรารธนา สถิตวิภาวี. (2553). ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 40(2), 161 - 173.
- วิโรจน์ อารีย์กุล. (2553). *การดูแลสุขภาพและการให้คำแนะนำในวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์ การพิมพ์.
- วีระชัย สิทธิปิยะสกุล, พิชานัน หนุงษ์, รัชณี ลักษิตานนท์ และเบญญา ยมสาร. (2556). สำนวจ ความคิดเห็นและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในประเทศไทย. *วารสารวิชาการ สาธารณสุข*, 22(6), 979-987.
- วัชรภรณ์ บัตรเจริญ. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลสาธารณสุข, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วัชรภรณ์ บัตรเจริญ, ปาหนัน พิษขยัญญู และอาภาพร เผ่าวัฒนา. (2555). ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 42(1), 30-40.
- ศิริพร จิรวัดน์กุล, กฤตยา แสงเจริญ, ดารุณี จงอุดมการณ์ และนิลบล รุจิประเสริฐ. (2554). *การศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แม่วัยใส)*. เข้าถึงได้จาก http://www.gender.go.th/publication/book/young_mother_2554.pdf.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย วัยรุ่น-วัยสูงอายุ เล่ม 2 (พิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนันต์ทา วงษ์ชารี. (2554). *ปัจจัยที่ทำนายความมุ่งมั่นต่อการละเว้นเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง ตอนต้น*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2550). *สาธารณสุขและสุขภาพ*. เข้าถึงได้ จาก <http://www.isranews.org/thaireform-news-health>.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2553). *รายงานประจำปี 2553*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaihealth.or.th>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต17 จังหวัดจันทบุรี. (2559). *รายงานข้อมูลนักเรียน ปี 2559*. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรี.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี. (2558). *รายงานการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ เอชไอวี ปี 2558*. จันทบุรี: งานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2555). *สถิติสาธารณสุข พ.ศ. 2555: Public Health Statistics 2011*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *วิเคราะห์สถานการณ์วัยรุ่นในประเทศไทย (รายงาน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2554)*. เข้าถึงได้จาก <http://www.aidsstithai.org/contents/download/108>
- สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข. (2557). *สช. จับมือ สช. สร้างทักษะวัยรุ่นไทย 10 ด้านคนฉลาดรู้จักป้องกัน “ท้อง-ติดโรค”*. เข้าถึงได้จาก <http://pr.moph.go.th>.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. (2554). *สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน*. เข้าถึงได้จาก http://rh.anamai.moph.go.th/all_file/index/teen30Juan54.pdf
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). *แบบประเมินต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dekplus.com>
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2552 ก). *ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ ฯ: เดือนตุลา.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2552 ข). *กลยุทธ์การสร้างคุณภาพวัยรุ่นไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://resource.thaihealth.or.th/library/11113>
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2552 ค). *คู่มือการเก็บ สรุปและวิเคราะห์ผลข้อมูลต้นทุนชีวิต*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dekplus.org/pdf/27.pdf>.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2553). *พลังสร้างภูมิคุ้มกัน ต้นทุนชีวิตเด็กไทย*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dekplus.com>.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2554). *ต้นทุนชีวิตจุดเปลี่ยนสังคมไทย*. นครปฐม: เจ็ยฮัว.
- อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี. (2559). *รายงานข้อมูลนักเรียน ปี 2559*. จันทบุรี: อาชีวศึกษาจังหวัด จันทบุรี.

- อภาพร เฝ้าวัฒนา. (2551). ความแตกต่างของรูปแบบการเลี้ยงดูต่อการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว อานาจารการต่อรองในสัมพันธภาพทางเพศ ความนึกคิดที่ใช้ในสัมพันธภาพ การรับรู้สมรรถนะทางเพศ และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นหญิงที่อาศัยในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสภาการพยาบาล*, 23(4), 56-71.
- อภาพร เฝ้าวัฒนา และสร้อย มะโนรา. (2553). *พฤติกรรมเลี้ยงทางเพศของหญิงไทยวัยต้นชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร*. เข้าถึงได้จาก www.dspace.li.mahidol.ac.th/handle/123456789/1888.
- อังศุมาลิน อุ๋นวิเชียร. (2553). *ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.13nr.org> >.
- อภิญา เปี่ยมวัฒนาทรัพย์, สุมาลี จันทลักษณ์ และสำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดชลบุรี. (2552). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นในสถานศึกษาเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. *วารสารสำนักป้องกันและควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดชลบุรี*, 2(2), 56-68.
- อมรวิชัย นาคทรพรพ. (2555, 10 กรกฎาคม). ผู้อำนวยการสถาบันรามจิตติ และผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์.
- Aspy, C. B., Tolma, E. L., Oman, R. F., & Vesely, S. K. (2014). The influence of assets and environmental factors on gender differences in adolescent drug use. *Journal of adolescence*, 37(6), 827-837.
- Bazargan, M., & West, K. (2006). Correlates of the intention to remain sexually inactive among underserved Hispanic and African American high school students. *Journal of School Health*, 76(1), 25-32.
- Beebe, L. A., Vesely, S. K., Oman, R. F., Tolma, E., Aspy, C. B., & Rodine, S. (2008). Protective assets for non-use of alcohol, tobacco and other drug among urban American indian youth in Oklahoma. *Matern Child Health journal*, 12(1), 82-90.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecological of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge: Harvard University Press.
- Bronfenbenner, U. (1994). Ecological models of hguman development. *Readings on the development of children*, 2, 37-43.

- Caldwell, R. M., Beutler, L. E., Ross, S. A., & Silver, N. C. (2006). Brief report: An examination of the relationships between parental monitoring, self-esteem and delinquency among Mexican American male adolescents. *Journal of Adolescence, 29*(3), 459-464.
- Eisenmann, J. C., Gentile, D. A., Welk, G. J., Callahan, R., Strickland, S., & Walsh, M. (2008). WITCH: Rationale, design, and implementation of a community, school, and family-based intervention to modify behaviors related to childhood obesity. *BMC Public Health, 8*, 223.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crises*. New York: Norton.
- Evans, A. E., Sanderson, M., Griffin, S. F., Reininger, B., Vincent, M. L., Parra-Medina, D., Valois, R. F., & Taylor, D. (2004). An exploration of the relationship between youth assets and engagement in risky sexual behaviors. *Journal of Adolescent Health, 35*(5), 424-e21.
- Keeler, H. J., & Kaiser, M. M. (2010). An integrative model of adolescent health risk behavior. *Journal of Pediatric Nursing, 25*(2), 126-137
- Koniak-Griffin, D., & Stein, J. A. (2006). Predictors of sexual risk behaviors among adolescent mothers in a human immunodeficiency virus prevention program. *Journal of Adolescent Health, 38*(3), e1.
- Lee, Y. M., Florez, E., Tariman, J., McCarter, S., & Riesche, L. (2015). Factors related to sexual behaviors and sexual education programs for Asian-American adolescents. *Applied Nursing Research, 28*(3), 222-228.
- Morales-Aleman, M. M., & Scarinci, I. C. (2016). Correlates and predictors of sexual health among adolescent Latinas in the United States: A systematic review of the literature, 2004-2015. *Preventive Medicine, 87*, 183-193.
- Murphey, D. A., Lamonda, K. H., Carney, J. K., & Duncan, P. (2004). Relationships of a brief measure of youth assets to health-promoting and risk behaviors. *Journal of Adolescent Health, 34*(3), 184-191.
- Parel, C. P. (1973). *Sampling design and Procedures*. Paper for the Research Training Program Of the Philippine Social Science Council, Quezon city: MC Graw-Hill Book.
- Population, F. (2005). *The promise of equality: gender equity, reproductive health and the Millennium development goals*. M. J. Alcala (Ed.). United Nations Population Fund.

- Reininger, B. M., Evans, A. E., Griffin, S. E., Sanderson, M., Vincent, M. L., Valois, R. F., & Parra-Medina, D. (2005). Predicting adolescent risk behaviors based on an ecological framework and assets. *American Journal Health Behavior, 29*(2), 150-161.
- Roehlkepartain, E. C., & Scales, P. C. (2007). *Developmental assets: A framework for enriching Service-learning*. Retrieved from <http://www.servicelearning.org>
- Shek, D. T. L., & Leung, H. (2016). Do Adolescent Sexual Behavior and Intention to Engage in Sexual Behavior Change in High School Years in Hong Kong?. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology, 29*(1), S49-S60.
- Steinberg, J. (1996). Adolescent Development. *Journal of Psychology, 52*, 83-110.
- Stanley, L., David, W. H., Janelle, K., & Stephen, K. L. (1990). *Adequacy of sample size in health studies*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Widman, L., Choukas-Bradley, S., Helms, S. W., & Prinstein, M. J. (2016). Adolescent susceptibility to peer influence in sexual situations. *Journal of Adolescent Health, 58*(3), 323-329.
- United Nations Fund for Population Activities (UNFPA). (2005). The stage of world population 2005. Retrieved from www.unfpa.org/upload/lib_pub_file/filename_en_swp05.pdf
- Vesely, S. K., Wyatt, V. H., Oman, R. F., Aspy, C. B., Kegler, M. C., Rodine, S., Marshall, L., & McLeroy, K. R. (2004). The potential protective effects of youth assets from adolescent sexual risk behaviors. *Journal of Adolescent Health, 34*(5), 356-365.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรม
หนังสือขออนุญาตใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง

The Relationship between Developmental Assets and Sexual Behaviors among Female Adolescents

ชื่อนิสิต นางนุชนาถ โรจนธรรม

รหัสประจำตัวนิสิต 53920029

หลักสูตร พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (ภาคพิเศษ)

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยฯ มีมติเห็นชอบ รับรองจริยธรรมการวิจัย รหัส 02 - 10 - 2559

โดยได้พิจารณารายละเอียดการวิจัยเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

1) การเคารพในศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับชั้น
ปวช. ที่มีอายุ 15-19 ปี จำนวนทั้งหมด ไม่เกิน 475 ราย สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ โรงเรียนเบญจมมาตุสรณ์
วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี โรงเรียนนายายอามพิทยาคม วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม โรงเรียนสอยดาววิทยา และวิทยาลัย
การอาชีพสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

2) วิธีการที่เหมาะสมในการได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโครงการวิจัย
(Informed consent) รวมทั้งการปกป้องสิทธิประโยชน์และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3) การดำเนินการวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ก่อความเสียหายหรืออันตรายต่อกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

การรับรองจริยธรรมการวิจัยนี้มีกำหนดระยะเวลาหนึ่งปี นับจากวันที่ออกหนังสือฉบับนี้ ถึงวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560

อนึ่ง กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมใดๆ ของการวิจัยนี้ ขณะอยู่ในช่วงระยะเวลาให้การรับรองจริยธรรมการ
วิจัย ขอให้ผู้วิจัยส่งรายงานการเปลี่ยนแปลงต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยเพื่อขอรับรอง (เพิ่มเติม) ก่อน
ดำเนินการวิจัยด้วย

วันที่ให้การรับรอง 9 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

ลงนาม.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วิษรสินธุ์)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

- สำเนา -

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๗๒๗๙

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

ด้วย นางนุชนาถ โรจนธรรม รหัสประจำตัว ๕๓๙๒๐๐๒๙ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิต กับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดจันทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ มีความประสงค์ขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบประเมินต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผู้ใช้เครื่องมือ “แบบสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (ฉบับเยาวชน) ของ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดล ทรีปาตี สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๕๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๖ ๑๕๕ ๑๘๖๖

ร่าง.....
พิมพ์.....
ทาน.....

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๙๗๐

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนุชนาถ โรจนธรรม รหัสประจำตัว ๕๓๙๒๐๐๒๙ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติคำโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหญิงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยการเทคนิคจันทบุรี จำนวน ๑๖๙ ราย ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรภัทร เสงอุตมทรัพย์)

รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ รักษาการแทน
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๖ ๑๕๔ ๑๘๖๖

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๙๓๕

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมานูสรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนุชนาท โรจนธรรม รหัสประจำตัว ๕๓๙๒๐๐๒๙ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติคำโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหญิงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเบญจมานูสรณ์ จำนวน ๘๐ ราย ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๖ ๑๕๔ ๑๘๖๖

ที่ ศธ ๖๒๐๖/๐๙๓๖

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนายายอามพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เค้ําโครงวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนุชนาถ โรจนธรรม รหัสประจำตัว ๕๓๙๒๐๐๒๙ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้ําโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนหญิงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนนายายอามพิทยาคม จำนวน ๕๐ ราย ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๖ ๑๕๔ ๑๘๖๖

ที่ ศธ ๒๒๐๖/๐๗๓๗

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนายายอาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนุชนาถ โรจนธรรม รหัสประจำตัว ๕๓๙๒๐๐๒๙ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหญิงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๓ วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม จำนวน ๓๕ ราย ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๖ ๑๕๔ ๑๘๖๖

ที่ ศธ ๖๒๐๕/๐๙๓๙

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพสอยดาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนุชนาท โรจนธรรม รหัสประจำตัว ๕๓๙๒๐๐๒๙ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติคำโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อำนวยความสะดวกให้นิสิตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาหญิงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๒ วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว จำนวน ๓๔ ราย ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๔๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๖ ๑๕๔ ๑๘๖๖

ที่ ศธ ๖๒๐๖/ ๐๙๓๓

มหาวิทยาลัยบูรพา คณะพยาบาลศาสตร์
๑๖๙ ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บัณฑิตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสอยดาววิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางนุชนาท โรจนธรรม รหัสประจำตัว ๕๓๙๒๐๐๒๙ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติคำโครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา ทอมสินธุ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน อำนวยความสะดวกให้บัณฑิตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนหญิงอายุระหว่าง ๑๕ - ๑๙ ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสอยดาววิทยา จำนวน ๙๒ ราย ระหว่างวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
ผู้ปฏิบัติหน้าที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

งานบริการการศึกษา (บัณฑิตศึกษา)

โทรศัพท์ ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๕๕, ๐ ๓๘๑๐ ๒๘๓๖

โทรสาร ๐ ๓๘๓๙ ๓๔๗๖

ผู้วิจัย ๐ ๘๖ ๑๕๔ ๑๘๖๖

ภาคผนวก ข

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้ปกครอง

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย สำหรับนักเรียน

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์
ในวัยรุ่นหญิง

วันที่ให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ก่อนที่จะลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ และการบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อข้าพเจ้า

ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น จนข้าพเจ้าพอใจ ข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าจะถูกเก็บเป็นความลับและจะเปิดเผยในภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม
(.....)

ลงนาม.....พยาน
(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย
(นางนุชนาถ โรจนธรรม)

ผู้ปกครองให้การรับรองเพื่อเข้าร่วมการวิจัย

ข้าพเจ้า นาย/ นาง/ นางสาว.....เป็นผู้ปกครอง
 ของนาย/ นางสาวได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วและมีความเข้าใจดี
 ทุกประการ และได้ลงนามในใบยินยอมเพื่ออนุญาตให้ (.....)
 เข้าร่วมการวิจัย

ลงนาม.....ผู้ปกครอง/ ผู้แทนโดยชอบธรรม
 (.....)

ลงนาม.....พยาน
 (.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย
 (นางนุชนาถ โรจนธรรม)

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง

รหัสจริยธรรมการวิจัย 02-10-2559

ชื่อผู้วิจัย นางนุชนาถ โรจนธรรม

การวิจัยครั้งนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดจันทบุรี ท่านได้รับการสุ่มเลือกให้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เมื่อท่านเข้าร่วมการวิจัยแล้วท่านต้องตอบแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ต้นทุนชีวิต 3) พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งในการทำแบบสอบถามครั้งนี้ให้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 30 นาที ประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้อาจจะไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อท่านโดยตรง แต่ผลการวิจัยจะทำให้บุคลากรด้านสุขภาพ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบันที่ชัดเจนและเท่าทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถที่จะเสริมสร้างต้นทุนชีวิตนั้น ๆ ด้วยการพัฒนาต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอ ซึ่งเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาเชิงบวก เพื่อสร้างเกราะคุ้มกันให้วัยรุ่นหญิงไทยมีต้นทุนพื้นฐานของชีวิตที่แข็งแกร่งอันจะนำไปสู่การป้องกันการเกิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

การเข้าร่วมการวิจัยของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ในระหว่างเข้าร่วมการวิจัยท่านสามารถถอนตัวออกจากการเข้าร่วมงานวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้าและจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของท่านเป็นความลับ โดยไม่ต้องใส่ชื่อ-นามสกุลจริงในแบบสอบถาม และจะเก็บไว้ในซองกระดาษอย่างมิดชิด และเอกสารนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ผู้ที่จะเข้าถึงข้อมูลได้มีเพียงผู้วิจัย และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เท่านั้น ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น และจะทำลายข้อมูลหลังจากผลการวิจัยรับการเผยแพร่แล้ว

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด สามารถสอบถามได้โดยตรงจากผู้วิจัย ในวันทำการรวบรวมข้อมูล หรือสามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลาที่ นางนุชนาถ โรจนธรรม หมายเลขโทรศัพท์ 086-154-1866 หรือที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หมายเลขโทรศัพท์ 085-103-8448

นางนุชนาถ โรจนธรรม
ผู้วิจัย

หากท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านจะสามารถแจ้งให้ประธาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ทราบได้ที่ เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมฯ ฝ่ายวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. 038-102823

ในเอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามผู้วิจัยหรือผู้แทนให้ช่วย อธิบายจนกว่าจะเข้าใจดี ท่านอาจจะขอเอกสารนี้กลับไปที่บ้านเพื่ออ่านและทำความเข้าใจ หรือปรึกษาหารือกับญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท แพทย์ประจำตัวของท่าน หรือแพทย์ท่านอื่น เพื่อช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ได้

เอกสารชี้แจงผู้ปกครอง

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง

รหัสจริยธรรมการวิจัย 02-10-2559

ชื่อผู้วิจัย นางนุชนาถ โรจนธรรม

การวิจัยครั้งนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเด็กในปกครองของท่านได้รับการสุ่มเลือกให้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นตัวแทนของวัยรุ่น จังหวัดจันทบุรี ในการเข้าร่วมนี้เด็กในปกครองของท่านต้องตอบแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ต้นทุนชีวิต 3) พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งในการทำแบบสอบถามครั้งนี้ ให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม ประมาณ 30 นาที

ประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ อาจจะได้เป็นประโยชน์กับเด็กในปกครองของท่าน โดยตรงแต่ผลการวิจัยจะทำให้ บุคลากรด้านสุขภาพ ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงในปัจจุบันที่ชัดเจน และเท่าทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สามารถเสริมสร้างต้นทุนชีวิตนั้น ๆ ด้วยการพัฒนาต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอ ซึ่งเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาเชิงบวก เพื่อสร้างเกราะคุ้มกันให้วัยรุ่นหญิงไทยมีต้นทุนพื้นฐานของชีวิตที่แข็งแรงอันจะนำไปสู่การป้องกันการเกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ยั่งยืน

การเข้าร่วมการวิจัยของเด็กในปกครองของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ เด็กในปกครองของท่านมีสิทธิเข้าร่วม โครงการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้าและจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของเด็กในปกครองของท่านเป็นความลับ โดยจะไม่ใส่ ชื่อ-นามสกุลจริง ในแบบสอบถาม และจะเก็บไว้ในซองกระดาษอย่างมิดชิด และเอกสารนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ผู้ที่จะเข้าถึงข้อมูลได้มี

เพียงผู้วิจัย และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เท่านั้น และจะทำลายข้อมูลหลังจากผลการวิจัย
รับการเผยแพร่แล้ว

หากท่านมีปัญหาหรือข้อสงสัยประการใด สามารถสอบถามได้โดยตรงจากผู้วิจัยในวันทำ
การรวบรวมข้อมูล หรือสามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้ได้ตลอดเวลาที่ นางนุชนาด
โรจนธรรม หมายเลข โทรศัพท์ 086-154-1866 หรือที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก หมายเลข โทรศัพท์ 085-103-8448

นางนุชนาด โรจนธรรม
ผู้วิจัย

หากท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านจะสามารถแจ้งให้ประธาน
คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ทราบได้ที่ เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมฯ ฝ่ายวิจัย
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. 038-102823

ในเอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามผู้วิจัยหรือผู้แทน
ให้ช่วยอธิบายจนกว่าจะเข้าใจดี ท่านอาจจะขอเอกสารนี้กลับไปที่บ้านเพื่ออ่านและทำความเข้าใจ
เข้าใจ หรือปรึกษาหารือกับญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท แพทย์ประจำตัวของท่าน หรือแพทย์
ท่านอื่น เพื่อช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ได้

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหญิง

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน จำนวน 60 ข้อดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องต้นทุนชีวิต

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีเพศสัมพันธ์

กรุณาอ่านคำชี้แจงและคำถามในแบบสอบถามอย่างละเอียด และตอบข้อคำถามตามความเป็นจริงให้มากที่สุด (เพียงคำตอบเดียว) แบบสอบถามครั้งนี้ไม่มีถูกหรือผิดในการตอบ ท่านสามารถใช้เวลาได้อย่างเต็มที่เท่าที่ต้องการ เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาใส่แบบสอบถามกลับลงในซองให้เรียบร้อย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง 1. กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน เพื่อเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียว หรือเขียนข้อความ
เติมลงในช่องว่าง.....

1. อายุ.....ปี

2. ระดับการศึกษา

1. มัธยมศึกษาตอนปลาย
- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4
- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5
- มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6

2. อาชีวศึกษา

- ปวช .1
- ปวช .2
- ปวช .3

3. ผลการเรียน (เกรด) ที่ผ่านมารั้งล่าสุด (โปรดระบุ).....

4. การนับถือศาสนา

1. พุทธ 2. คริสต์
3. อิสลาม 4. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. สถานภาพของบิดามารดา

1. อยู่ด้วยกัน 2. แยกกันอยู่
3. หย่าร้าง/ แยกทางกัน 4. บิดาเสียชีวิต
5. มารดาเสียชีวิต 6. ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต
7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

1. อยู่กับบิดาและมารดา 2. อยู่ลำพังกับบิดา
3. อยู่ลำพังกับมารดา 4. อยู่กับพี่/ น้อง (ไม่ได้อยู่กับบิดา/ มารดา)
5. อยู่กับญาติผู้ใหญ่/ ผู้ปกครอง (ที่ไม่ใช่บิดา/ มารดา)
6. อยู่กับเพื่อน/ คนรู้จัก 7. พักอยู่คนเดียว
8. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. เขตที่อยู่อาศัย

1. ในเขตเมือง/ ในเขตเทศบาล
2. นอกเขตเมือง/ นอกเขตเทศบาล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามต้นทุนชีวิต

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของตัวเองมากที่สุด (เลือกได้เพียงข้อเดียว) โดยมีเกณฑ์เลือกตอบดังนี้

ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	ไม่เคยหรือไม่เคยปฏิบัติในเรื่องนั้นหรือไม่มีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น
บางครั้ง	หมายถึง	มีหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเป็นบางครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	มีหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเป็นส่วนใหญ่
เป็นประจำ	หมายถึง	มีหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นทุกครั้ง สม่าเสมอ

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย
1	ฉันเชื่อว่าการได้ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก				
2	ฉันให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ เพศชาย หญิง เพศทางเลือก เป็นต้น				
3	ฉันกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น				
4				
5				
6				
7				
8				
48				

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีเพศสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน เพื่อเลือกคำตอบเพียงคำตอบเดียว หรือเขียนข้อความเติมลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม หากท่านไม่สะดวกใจที่จะตอบคำถามข้อใด ท่านสามารถข้ามคำถามข้อนั้นไปได้

1. ท่านเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศชายหรือไม่

1. เคย (ทำแบบสอบถามข้อต่อไป) 2. ไม่เคย (หยุด! ไม่ต้องทำแบบสอบถามข้อต่อไป)

2. ท่านมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุเท่าไร (โปรดระบุ)..... ปี

3.

4.

5.

ขอขอบคุณที่สละเวลา และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ค่ะ
